PAZAR 1 EYLÛL 1940

ADRES: Vatan Matbaası Cağaloğlu, İstanbul
Telefon: 24136
Telgraf: Vatan, İst.

BAŞMUHARRİRİ: AHMET EMİN YALMAN

FİYATI: 5 KURUŞ
Sene: 1
Sayı: 14

VATAN

SİYASİ SABAH GAZETESİ

292 Bin Kişi Fuarı Gezdi

İzmir, 31 (Telefonla) — Fuarı şimdiye kadar 291 bin 763 kişi gezdi.

Romanyaya İkinci Cerrahî Ameliyat

Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Romanya kısa bir zaman içinde ikinci bir cerrahî ameliyat geçirmiştir. Kırk beş bin kilometre murabbaî genişliğinde toprak Romanyadan ayrılmış, eski sahibi olan Macaristana dönmüştür.

Dost ve kardeş Romanya, bu saniyede hiç şüphe yok ki teessür ve matem içindedir. Bu teessüre ortak olmak isterdik. Fakat olamıyoruz. Çünkü yapılan işin neticede Romanyanın lehine ve hayrına çıkacağına inanıyoruz. Rumen milleti sırf bu yüzden zafa uğramıyacak, aksine olarak bir kısım haricî tazyiklerden ve devamlı bir huzursuzluktan kurtulacaktır. Bir memleketin umum nüfusunun yüzde yirmi sekizi nisbetinde yabancı unsurları zorla idaresi altında tutması büyük bir yüktür. Bu kadar büyük bir haricî cisim taşıyan bir bünye daima hasta kalmağa mahkûmdur.

Bir insan; vücudünde bir hastalık olduğunu bilse bile, seve seve cerrahî ameliyat yaptırmaz. Buna mutlaka katî mecburiyet duyması lâzımdır. Milletler için bu gibi meselelerde aklın icabını yapmak daha güçtür. Romanya da son ameliyata haricî tazyik altında rıza göstermiş, Bulgaristanla olan birincisini de, belki de ikinciyi atlatırım ümidile yaptırmıştır.

Doğrusu aranırsa Romanya, Macaristandan aldığı topraklardan ancak bir kısmının, yani Rumenlerle meskûn olan yerlerin meşru sahibi idi. Geri kalan yerler, Fransanın Umumî Harpten sonra takip ettiği haricî ittifak sisteminin icabı olarak Romanyaya fuzulî olarak peşkeş çekilmiş, memleket zorla şişirilmişti. Macarlar azimli, atılgan insanlardır. Haklarından vazgeçmeleri hiçbir zaman beklenmez. Romanya bunu tam zamanında anlayıp Macaristan ve Bulgaristanla hesap görseydi belki de bugünden daha az fedakârlıkla işin içinden çıkardı. Fazla olarak da Avrupanın cenubu şarkî köşesi bu anlaşma sayesinde sulhün ve âhengin bir cenneti haline gelebilirdi.

Bugün dolaşık yollardan ayni noktaya varılması, sulh bakımından elde edilen (şimdilik nazarî) menfaati inkâr etmeğe bir sebep değildir. Viyana konferansında Almanya ile İtalyanın hakem sıfatile verdikleri karara nazarî bir ölçü ile bakılırsa Balkanların sulhüne ve âhengine hizmet eder yolda bir karar olduğunu itiraf etmek lâzım gelir. Prensip bakımından hiç şüphe yok ki doğru bir yol tutulmuştur. Yüz binlerce, milyonlarca insanın sevmedikleri, benimsemedikleri bir yabancı memlekete zorla vatandaş olmaları, sahte ve berbat bir usuldür. Viyanada verilen son karar, Macaristanla Romanya arasındaki azlık dâvasını katî bir surette tasfiye etmektedir. Yeni hududun aksi tarafında kalan Rumenler ve Macarlar muayyen bir zaman içinde gönüllerinin istediği tarafa iltihak kararı verebilirler. Böyle bir karar verirlerse mallarını beraber alarak veya tasfiye ederek karşı tarafa geçebilirler. Geri kalıp da karşı tarafın vatandaşlık kazanı içinde kaynamağa razı olanlar bulunursa bu da kendilerinin bileceği şeydir.

Viyana konferansının zahirî manzarası elbette güzeldir. Gerek Alman ve gerek İtalyan hariciye nazırları sulh, iyi niyet, adâlet ve emniyet hakkında bugünkü insanların kulağına çok tatlı gelecek sözler söylemişlerdir. Viyana konferansı, acaba mihver devletlerinin başka milletlerin istiklâline ve hakkına riayet yolunda yepyeni bir siyasetlerinin başlangıç noktası mı olmak iddiasında?

Şimdilik buna inanmak için hiçbir sebep yoktur. Almanyanın ve İtalyanın bugüne kadar olan hareket tarzı, Viyanadan kulağımıza gelen tatlı sözlerin ruhuna taban tabana aykırıdır. Gerek Almanya ve gerek İtalya, kendi hayat hakları namına başkalarının hayat hakkını inkâr etmek yolunda o kadar ileri gitmişler, vakit vakit kendi rızalarile ver-

(Devamı Sa. 4; Sü. 7)

Londra Üzerinde Hava Muharebeleri

İngilterenin 16 Şehri Üstünde Muharebe oldu

700 Tayyarenin Yaptığı Hücum

Londra, 31 (A.A.) — Reuter: On iki kadar Alman bombardıman tayyaresi, yirmi kadar Messerschmidt avcı tayyaresi refakatinde, bu sabah, İngilterenin cenubu şarkî bölgesinden geçmiştir. On dakika sonra, 30 avcı refakatinde diğer bir büyük bombardıman tayyare filosu da gözükmüştür.

Yarım saat sonra, bu tayyareler, karışık bir vaziyette yeniden sahil üzerine dönmüşler ve İngiliz avcı tayyareleri tarafından hücuma uğramışlardır. Bunun üzerine şiddetli bir muharebe vukua gelmiştir. Sanıldığına göre, asgarî üç ve belki de dört düşman tayyaresi düşürülmüştür. Bir bombardıman tayyaresi yere düşmüş ve bu tayyarenin mürettebatından paraşütle atlıyan üç kişi esir edilmiştir. Diğer bir tayyare denize düşmüştür.

16 İNGİLİZ ŞEHRİ ÜZERİNDE ALMAN TAYYARELERİ

Londra, 31 (A.A.) — Gece yapılan hava akınları esnasında Londra civarında bir Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Yüksek infilâklı bombalarla yangın bombaları atılmıştır.

Asgarî 16 şehrin üzerinde düşman tayyareleri uçtuğu haber verilmiştir. İngilterenin şimali garbisinde üç şehrin üzerine atılan bombalar, bazı evlerin harap olmasına ve yangınlar çıkmasına sebep olmuştur.

14 ALMAN TAYYARESİ DÜŞÜRÜLMÜŞ

Londra, 31 (A.A.) — Bugün öğleye kadar İngiltere üzerinde 14 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

İNGİLİZ TAYYARE MEYDANLARINA HÜCUM

Londra, 31 (A.A.) — İngiliz hava ve dahili emniyet nezaretleri tebliği:

Bugün öğleden sonra büyük düşman tayyare filoları Kent Kontluğu sahillerinden geçerek bilâhara geniş bir mıntakaya dağılmışlar ve İngiliz hava kuvvetlerine ait Londra civarın

(Devamı Sa. 4; Sü. 2)

İngiliz Tayyareleri Berline Hücum Etti

Krup fabrikası Müessir surette Bombalandı

Bir Ayda Bin Alman Tayyaresi Düşürüldü

Stokholm, 31 (A.A.) — Reuter: Dageus Nyheder gazetesinin neşrettiği bir telgrafa göre, İngiliz avcı tayyareleri, dün gece, yarım saat fasıla ile birbirlerini takip eden dalgalar halinde Berlinde hedeflerine hücum etmişlerdir. İlk alârm gece yarısından sonra saat birde verilmiştir. Şiddetli infilâklar işitilmiş ve Berlinliler, sığınaklara girmişlerdir. Hava dâfi bataryaları, şiddetli bir ateş açmışlardır. Alarm, saat 3.20 de nihayete ermiştir.

BOMBARDIMAN EDİLEN ALMAN FABRİKALARI

Londra, 31 (A.A.) — İngiliz hava nezareti tebliği:

İngiliz hava kuvvetleri bombardıman tayyareleri dün gündüz Hollanda da düşman işgali altında bulunan tayyare meydanlarına ve Hollanda sahillerinde sefer yapan kafile ve gemilere hücum etmişlerdir.

Dün gece tayyarelerimiz, Essen de Krupp fabrikalarına, Gelsenkirchen, Botröp ve Saint Nazaire petrol tesisatlarına, Duissburg ve Reishalz elektrik fabrikalarına ve Ruhr havzasında askerî hedeflere, Hammzaset emtia garlarına, Almanya, Hollanda Belçika ve Fransada müteaddit tayyare meydanlarına hücum etmişlerdir.

Gündüz ve gece harekâtına iştirak eden tayyarelerimizin hepsi üslerine dönmüşlerdir.

AGUSTOSTA 1000 ALMAN TAYYARESİ DÜŞÜRÜLMÜŞ

Londra, 31 (A.A.) — İngiliz hava nezaretinin bu sabah bildirdiğine göre, ağustos ayı zarfında İngiltere üzerinde düşürülen Alman tayyarelerinin adedi bini geçmiştir.

Şiddetli hava faaliyetinin vuku bulduğu geçen hafta, 275 düşman tayyaresi düşürülmüştür. Ayni müddet zarfında İngilizler, yalnız 89 tayyare kaybetmişlerdir.

Hollandanın istilâya başlanması tarihi olan 10 mayıstan itibaren İngiliz hava kuvvetleri, hava dâfi bataryaları ve topçu tarafından tahrip edilen ve tahribi resmen tesbit olunan Alman tayyarelerinin adedi

(Devam: Sa: 4; Sü. 4)

Küçük murabbalarla taranmış kısımlar son defa Sovyet Rusya, Macaristan ve Bulgaristana geçerek Romanyadan ayrılan araziyi göstermektedir

Macaristana Terk Edilen Arazi

Transilvanyanın Bütün Nüfusu Beş Milyondur

Son günlerde hâd bir şekil alan Rumen - Macar ihtilâfı, Alman ve İtalyan hariciye nazırlarının hakemliği ile şimdilik halledildi. Bu münasebetle ismi çok geçen Transilvanya hakkında lüzumlu malûmatı hulâsa ediyoruz:

Romanya, Transilvanyanın 45 bin kilometre murabbaını, yani Ardeadan başlıyarak Karpatlara varan kısmını Macaristana terke razı oldu.

Transilvanya, tarihî bakımdan üç mıntakaya ayrılabilir: Transilvanya, Banat ve Maramureş.

Transilvanya arazisi 57.805 kilometre murabbaıdır, nüfusu da 2.870.951 dir.

Bunun 1.657.973 ü Rumen, 826.796 sı Macardır. Yani yüzde 577 si Rumen, yüzde 28.8 i Macar.

Banat arazisi 26.000 kilometre murabbaı, nüfusu da 1 milyon 733 bin 463 tür. Bunun 1 milyon 37 bin 463 ü Rumen, 429.076 ı Macar. Yani yüzde 59.9 u Rumen, yüzde 24.8 i Macar.

Maramureş'in arazisi 18.393 kilometre murabbaı, nüfusu 939.437 dir. Bunun 510.823 ü Rumen, 223.130 u Alman, 97.903 ü Macardır. Yani yüzde 54.4 ü Rumen, yüzde 23.7 si Alman ve yüzde 10.4 ü de Macardır.

Transilvanyanın bütün nüfusu 5.143.250 dir. Ve 3.206.261 i Rumen, 1.353.675 i Macar, 543.622 si de Almandır.

Yapılan anlaşmaya göre Transilvanyanın Macaristana terkolunan kısmındaki Rumenlerle, Rumenlere kalan kısmındaki Macarlar, arzu ederlerse diğer kısma geçecekler ve mallarını beraber götürecekler, mülklerini de tasfiye edebileceklerdir.

İngilizlerin İddia Ettiklerine Göre

Romanya Bir Tek Dostsuz Bırakılmıştır

İtilâfı Mihverciler Dikte Ettirmişler

Londra, 31 (A.A.) — Reuter'in diplomatik muharriri bildiriyor:

Alman ve İtalyan hükûmetleri, Romanya ile Macaristan arasında hakem vazifesi görmek ve bu iki devlete bir hal suretini zorla kabul ettirmek niyetinde bulunmadıklarını söylemelerine rağmen, bu her iki şeyi de ayni zamanda yapmışlardır.

Rumen hükûmeti, Almanya ve İtalyanın hakemliğini kabule mecbur edilmiştir. Dönebileceği bir tek dostsuz bırakılan Romanya, önüne geçilmez mukadder karşısında baş eğmiş ve Rumen delegeleri, «hakemler» in dikte ettiği hükümleri kabul etmek talimatını almıştır. Bu hükümler, fiilen Macaristana bütün metalibatını, yani senelerdenberi istediği hakikatte Rumen ekseriyeti ile meskûn 50 bin kilometre murabbaı kadar araziyi vermektedir. Romanya, fiiliyatta, 1912 hudutlarına irca edilmiş bulunmaktadır.

Transilvanyada bir Rumen mukavemeti ihtimalinden bahsediliyor. Rumen hükûmetinin müzahereti olmaksızın böyle bir mu-

(Devamı Sa. 4; Sü. 3)

Hür Fransanın İnkişafı

Gl. De Gaull'ün faaliyeti gittikçe müessir oluyor

Londra, 31 (A.A.) — B. B. C. Leopoldvilla radyosu, Fransız hattı üstüva Afrikasının General de Gaulee iltihakı ne suretle kararlaştırılmış olduğu hakkında şu tafsilâtı vermiştir:

Geçen çarşamba günü, Fransız subaylarından mürekkep bir grup Braz zavillaede umumî valinin ikametgâhına gitmiştir. Subaylar, Genelkurmay azasına bugünkü vaziyete muhalif olduklarını ve hür Fransa kuvvetlerine iltihak niyetinde bulunduklarını kât'i bir lisanla bildirmişlerdir. Genelkurmay âzası, hiçbir mukavemet eseri göstermemiştir. Bunun üzerine subaylar, umumî vali Hussonun odasına girmişler ve idare âmiri ile görüşmekte olan umumî valiyi de kararlarından haberdar etmişlerdir.

Umumî vali ve idare âmiri, Vichy hükûmetine karşı sadakatlerini bildirmişler ve mukavemette bulunmıya çalışmışlardır. Fakat kısa bir mücadeleden sonra bunların mukavemetleri kırılmıştır.

Bunun üzerine başka subaylar,

(Sonu Sa. 4 Sü. 3)

Almanlar Transilvanya Hududunda Tahşidat Yapıyorlar

Romanyada Matem İlân Edildi

Bükreş, 31 (A.A.) — Mihver devletlerinin ültimatomuna Romanyanın gösterdiği teslimiyet hakkında Bükreşte hasıl olan aksülâmel büyük olmuştur. Romanya arazi ve 2.750.000 nüfus kaybetmektedir. Bu nüfusun 1 milyon 500 bini Romanyalı, tahminen 1.000.000 u Macardır.

Transilvanyanın üçte ikisinin terki ile Macaristan Romanya arazisine giren bir kısım ve işgal altında bulunan Polonya ile müşterek bir hudut elde etmiştir.

Emin bir membadan öğrenildiğine göre, Almanlar, Piyor'da ayni zamanda işgal altında bulunan Polonya - Sovyet hududu boyunca kıtaat tahşit etmektedirler.

İyi haber alan Bükreş mahfillerinde şimdi tahmin edildiğine nazaran, karışıklıkların önüne geçmek üzere Alman kıtaatının Transilvanyada muhtelif stratejik noktaları işgal etmesi muhtemel bulunmaktadır.

Bükreş, anlaşma haberini, Alman şartlarının kabul edildiğini bildiren gazetelerin fevkalâde nüshalarından öğrenmiştir.

Bu hâdise üzerine matem alâmeti olarak akşam geç vakit polis, Rumen payitahtının sinemalarını tahliye etmiştir. Radyo da musiki programını tatil etmiştir.

Romanyanın anlaşmayı imza

(Devamı Sa. 4 Sü. 4)

Yunanistanda Askere Çağrılan İhtiyatlar

Atina, 31 (A.A.) — Reuter: Yunanistan, 11 Eylûlden itibaren, 1924 - 1928 sınıfları ihtiyat subaylarını, bir aylık askerî hizmete çağırmıştır. 1919 - 1934 sınıfları subayları, antrenmanlarını 16 Eylûlde bitireceklerdir.

Atinada bu çağırmanın müdafaa hazırlıklarını tamamlamak için alınan umumî tedbirler çerçevesine dahil olduğu söylenmektedir.

Maarif Vekilinin Tetkikleri

Kızılçullu Köy Enstitüsü Çok İyi Çalışıyor

İzmir, 31 (Telefonla) — Maarif Vekili, bu sabah saat 10 da Kızılçullu köy enstitüsüne giderek akşama kadar orada meşgul olmuş ve enstitünün faaliyeti üzerinde tetkiklerde bulunmuştur.

Vekil, köy çocuklarının derslerine girmiş, bilhassa kız talebenin yemek ve biçki dershanelerinde meşgul olmuş, gördüğü çalışmadan memnuniyet beyan etmiştir.

Maarif Vekili öğle yemeğini talebelerle yemiş ve gece Fuar gazinosunda Cümhuriyet Halk Partisi İzmir şubesi tarafından verilen ziyafette hazır bulunmuştur. Yarın Manisaya gidecektir.

Transilvanyanın merkezi olup bu kere Macaristana geçen Üniversitesile meşhur «Cluj» şehri...

Mareşal Çakmak

Zafer tebriklerine Teşekkür Ediyor

Ankara, 31 (A.A.) — Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak, büyük zaferin 18 inci yıldönümü olan 30 Ağustos Zafer Bayramı münasebetile her taraftan vâki tebriklere karşı teşekkürlerinin iblâğına Anadolu Ajansını tavsit buyurmuşlardır.

NOTLAR:

ÜÇ TÜRLÜ ODUN

Odun fiyatı çatallaştı.

Kuru Rumeli meşesi	435
Yaş Rumeli meşesi	400
Gürgen	380

Kuruşa satılacak.

Bu odunlar «standardize» midir? Galiba kurunun yanında yaşın da yandığını unutuyoruz.

Yaşı kuru, kestaneyi meşe, karaağacı gürgen diye satıp duruyorlar. Nasıl ayırdedeceğiz? Ticarî ahlâk yerleşmemiş piyasalarda böyle, cins üzerine fiyat koymak ve tutmak güç şeydir.

Usul Köleliği ile Mücadele Zarureti

Bir Memur Diyor ki:

"Halkın Elemini Duyuyoruz, Fakat Ne Çare Elimiz Kolumuz Bağlıdır,,

[Memur, halk hepimiz usullerin köleliğini çekiyoruz. Geçen gün başyazımızda derdi ortaya koymağa çalıştık ve okuyucularımızı bu köleliğe karşı elbirliğile mücadeleye davet ettik. Davetimiz boşa çıkmadı. Kısa mektuplar ve fikirler, arada da tomar tomar lâyihalar ve vesikalar matbaamıza yağıyor. Yerimiz az... Bunları toplu halde neşredemiyoruz. Belli başlı fikirleri ve malûmatı ister istemez kısaltarak birer birer yazacağız.]

M. N. diye imza atan bir memur şöyle diyor:

«Usullere köle olmıyalım başlığı altında yazdığınız yazıyı dikkatle okudum. Benim eski bir derdime bastınız. Usul deyince pek çokları yanlış olarak memurları buna taraftar sanırlar. Halbuki halkın bir işini dakikası dakikasına yapamamaktan vicdanlı bir memurun ne kadar azap çektiğini tasavvur edemezsiniz.

Görüyorsunuz ki, karşınızdaki adam haklı, muamelesini derhal bitirmekte hiçbir mahzur yok. Serbest olsanız mesuliyeti üzerine alır, yaparsınız. Bu işi vaktinde yapamamaktan iş sahibinin ne kadar büyük zararlar, ve zahmetlere uğradığını da görüyorsunuz. Öyle olduğu halde elleriniz kollarınız bağlıdır. Hiçbir şey yapamazsınız. Usul, o muamelenin hangi cereyanlardan geçeceğini iptidadan tayin etmiştir. Haricine çıkmanın mahzuru olmasa bile sırf usul haricinde iş görmekten dolayı mesul tutulacağınız muhakkaktır. Müfettişlerin elindeki ölçü usuldür. Usul haricine çıktınız diye sizden günün birinde hesap sorarlar. Memurların hepsi usul mesuliyetinden dolayı titrerler. «Ben öldükten sonra da çoluğumdan çocuğumdan usul yüzünden hesap istenebilir» korkusu umumidir.

Hastalık zannedildiğinden büyüktür. En hayati kuvvetlerimiz bu yüzden kemirilip gidiyor. Bunun çaresi de mesuliyet dağıtmak usulü yerine, salâhiyet sahibi muayyen memurlar üzerinde toplamak ve mesuliyet yükü taşıyabilecek adam yetiştirmektir.»

İzmir Sergisini Dostça Tenkit

Türk San'ati Müze Camekânlarında Seyredilmek İçin mi? Yeni Bir Millî Hayat Kurmanın İlk Adımı Millî San'ati Yaratmak Değil midir?

İzmir sergisini dolaştığım zaman Nevyork sergisinin bütün mânasız, renksiz, çirkin taraflarını bir araya toplanmış buldum. Yalnız Nevyorkta herkesin hayranlığını celbeden şey eksikti: Nevyork Türk pavyonunun temsil ettiği san'at ve güzellik ruhu...

Geçen sene Nevyork sergisi açıldığı sıralarda ziyaretçiler arasında şu gibi sözler duyuluyordu:

— Türkiye pavyonunu gördünüz mü? Serginin en güzel noktası.

Kendim daha sergiye gitmeden; bu sözleri sağdan, soldan, sözüne ve zevkine inandığım adamlardan işittim. Birçokları Türk pavyonunu bir san'at mucizesi sayıyor ve bunun Türkiyede yeni bir san'at inkılâbı başlamasının alâmeti olduğunu ileri süryorlardı.

Sonra kendim de gördüm: Nevyorktaki Türk eseri, muayyen bir eski cami veya sarayın taklidi değildir.

Eskiyi körkörüne canlandırmıya çalışmıyor. Bugüne ait muayyen bir maksat için modern kaidelere göre yapılmış yepyeni bir binadır. Ancak şurası var ki, bu bina Türk zevkinden, Türk san'at hülyalarından ilham almıştır. Doğrudan doğruya Türk orijinal san'atinin bir eseridir, ne İran, ne Arap, ne de Avrupa tesirlerile alâkası yoktur. Ayni zamanda da modern bir binadır.

Bu sebepledir ki, Amerikanın en meşhur mimarları, artistleri ve san'at münakkitleri Türk binasının serginin en güzel san'atli binası olduğuna hükmetmişlerdir.

Nevyorkun en büyük binası olan Radyo Siti binasını yapan Harvi Korbet, tertip ettiğim bir anket münasebetile bana Türk binasına dair şu satırları yazmıştır:

«Yalnız ben değil, birçok meslektaşlarım da Türk pavyonuna son zamanlarda mimari sahada yaratılan en güzel eserlerden biri gözü ile bakıyoruz. Eğer Türkiye bu bina mimarisinin açtığı çığırdan ilerlerse san'at bakımından pek çok alâka ve saygı kazanabilecektir, çünkü Türklerin mazisi tabii bir san'at istidadının ifadelerile doludur.

Bir âlim bile kendinden evvel gelenlerin eserlerinden istifade etmiye mecburdur. Eğer mazi ile alâkayı kesmiye, toplanan tecrübeleri yok saymıya ve tek başına çalışmıya kalkışırsa hiçbir şey yaratamaz. Bu hakikat bir mimar hakkında daha fazla bir ölçüde tatbik kabul eder. Mimar, kendinden evvel gelenlerin bıraktığı yerden başlarsa, onların tecrübesinden istifade ederse ve eski san'at ifadelerini yeni bir devrin ihtiyaçlarına uydurursa ilmi bir ruhla işine sarılmış olur.

Senelerdenberi harici âlem, yeni Türk san'ati hakkında hiçbir şey duymadı. Yalnız uzaktan uzağa şu kanaat yayıldı ki, Türk inkılâp hareketi, memleketin mazisindeki her orijinal san'at varlığını yıkan bir nevi bolşevikliktir.

Sergide gördüğümüz bina, modern Türkiyenin gidişi hakkında bize bambaşka bir fikir vermektedir. Bundan anlıyoruz ki, Türk san'at ruhu canlanmıştır ve Türkiye yalnız ecnebi modelleri körkörüne taklitle kalmıyor.

Yeni ve canlı bir Türkiye var ki, mazinin fena şeylerini atıyor, fakat iyi ve güzel şeyleri koruyor.

Ben Türk pavyonunun ifade ettiği mânayı işte böyle anlıyorum. Binayı yapan mimar, vatandaşları tarafından yeni bir çığır açan bir adam sıfatile saygı görmiye lâyiktır. Eğer bu yolda ileri gidilirse günün birinde bütün dünya, canlanmış Türk san'ati karşısında hayranlıkla eğilmek ihtiyacını duyacaktır.»

Nevyorktaki Türk sergisi hakkında Amerikanın en büyük san'at tenkitçilerinden böyle sözler duyduktan sonra bunu yapan Türk mimarının tecrübe ve san'atinden İzmir sergisinde istifade edilmemesine hayret ettim.

İzmir sergisinde Türk çeşnisi vermek iddiasında bulunan biricik bina, vakıflar pavyonudur. Fakat yeni bir Türk mimari tarzı, meselâ bir cami minaresine bir saat asmak suretile gerçekleştirilemez. Bunu maziyi taklide yeltenen bir mimar değil, ancak san'at tecrübelerine ait eski hazinelerden ilham almak suretile yeni bir şey yaratabilen bir mimar yapabilir.

Vakıflar binasında eski Türk çinileri, tezyinatı ve yazıları teşhir edilen yerde şu sözleri okudum:

«Millî san'at ve kültür eserlerini tanımak kendimizi tanımak ve tanıtmaktır. Yeni nesli iyi yetiştirmek için bu vadide çalışmalara önem vermek mecburiyetindeyiz.»

Halbuki İzmir sergisinin ifade ettiği mânaya bakılırsa, Türk sanatini ancak müzelerin camekânlarında görebileceğiz. Camekânda bunları seyredip de harice çıkınca şuna kanaat getirmiye mecbur olacağız ki, Türk mimarları, Türkiyenin bir san'at mazisi olduğunu bilmiyen veya inkâr eden adamlardır.

Bana kalırsa Amerika Mimarı nın ileri sürdüğü fikir tatbik imkânı bulmalıdır. Türkler dünün eserlerini müzelere kapamak veya taklit etmek yolunu tutmalıdırlar. Bunlardan ilham alarak yeni bir san'at yaratmak alâka ve enerjisini göstermelidirler. Bir memlekette yeni bir millî hayat yaratmanın ilk adımı, orijinal bir millî san'at yaratmaktır.

Nil

ŞEHİR HABERLERİ

Şehirli Gözüyle

Bir Kilo Ete Yüz Gram Kâğıt

Zaruri ihtiyaçların temininde maruz kalınan fiyat ihtikârı yetişmiyormuş gibi, son günlerde bir kısım bakkal ve kasaplarla gezici esnafın satış esnasında ağır kese kâğıtları ve kalın sargı kâğıtları kullanmakta ve bu suretle de halkı zarara sokmakta olduklarından şikâyet edilmektedir.

Dün, bir arkadaşımız tarafından yapılan tetkikler, teessür ve teessüfle söyliyelim ki, bu hususta şikâyetlerin pek haklı ve acıklı olduğunu göstermiştir. Bazı dükkâncılarla gezici esnafın serbestçe kullandıkları hileli kesekâğıtlarının diplerinde mermer tozu ile karıştırılmış kalın bir kola veya çiriş tabakası bulunduğu ve bunlardan bir kilolukların kırk, iki ve üç kiloluklarının elli, dört kiloluklarının altmış beş, beş kiloluklarının seksen beş ve altı kiloluklarının da yüz on beş gram ağırlığında oldukları görülmüştür.

Birer nümunesi matbaamızda bulunan bu kese kâğıtları, Hasköy ve Balat semtlerinde yapılmakta ve Balkapanı hanı ile Tahtakale civarlarında satılmaktadır.

Kasaplar tarafından kullanılan kâğıtlardan bir tabakası tartılmış ve iki yüz gram geldiği görülmüştür. Asgari bir kilo ete yarım tabaka kâğıt sarıldığına göre müşteriye bu alış verişte bir kiloda yüz gram da et yerine kaba kâğıt verildiği anlaşılmıştır.

Alâkadarların bu işe ehemmiyet vermeleri lâzımdır.

İSTANBULLU

Sahte Avukatlık

Telefon Rehberinde Yazılı On Şahsa Ait Tahkikat Bitti

Müddeiumumilik birinci tetkik bürosu avukat olmadıkları halde telefon rehberinde kendilerini avukat gibi kaydettiren on bir avukat hakkındaki tahkikatını bitirmiş ve dostalarını birinci sorgu hâkimliğine vermiştir. Bunların bazıları muhtelif sebeplerle baroda çıkarılmış, birçokları da yeni avukatlık kanununa göre barodan tasfiye edilmişlerdir. Suçlulardan bazıları kendilerini müdafaa ederlerken:

— Biz eskiden avukat idik. Eski telefon rehberine de adresimizi böyle yazdırmıştık. Telefon idaresi yeni rehberi basarken eski adreslerimizi ipka etmiştir. Biz bililtizam yapmış değiliz. Demişlerdir.

Sorgu hâkimliğinin yapacağı tahkikat vaziyeti aydınlatacaktır.

Bu hususta İstanbul Baro reisi avukat Hasan Hayri şunları söylemiştir:

— Yeni avukatlık kanunu Baroya kayıtlı olmıyanları avukatlık yapmaktan menetmektedir. Bunun üzerine müddeiumumilik muameleciliğe de nihayet vermiştir. Bazı açık gözlerin telefon rehberine avukat adiyle geçtiklerini gördük. Keyfiyetten müddeiumumiliği haberdar ettik.»

Taksim - Harbiye Yolu İnşaatı

Taksimle Harbiye arasındaki caddede devam edilmekte olan kanalizasyon inşaatı bittikten sonra caddenin asfaltına başlanacaktır. Hâlen bu cadde üzerinde kanalizasyon inşaatı yapılırken diğer taraftan da havagazi, elektrik, telefon ve su şebekelerinin tretuarları altına alınmasına da çalışılmaktadır.

Bu inşaatla beraber Dağcılık klübünün karşısındaki gazinodan Fransız hastahanesine sapan yola kadar devam eden binalar ve Ermeni kilisesi de istimlâk edilerek yıktırılacak, yerleri caddeye kalbedilecektir. Böylelikle caddenin bu kısmı matlûp derecede genişletilmiş olacaktır. Bu faaliyetle beraber Taksim bahçesinin arkasından Taşkışlaya kadar uzanan Mete caddesinin inşası da ikmal edilerek, Ayaspaşa caddesine uzanmak üzere, tramvay caddesine müvazi bir yol daha açılmış olacaktır.

Eytam ve Eramil Maaşları

Defterdarlıkla Emlâk Bankası, mütekaidinle eytam ve eramil maaşlarının verilmesi için icap eden hazırlıkları ikmal etmişlerdir. Emlâk bankası yarından itibaren tevziata başlıyacaktır. Buradan üç aylıklarını alan maaş sahipleri mal müdürlüklerine müracaat etmeden yarından itibaren, sıra takip etmek şartile maaşlarını alabileceklerdir.

Defterdarlık da salı gününden itibaren maaş tevzi şubelerinde tevziata başlanılmasını alâkadarlara bildirmiştir.

Müteferrik:

Tayyare Haftası

Evvelki günden itibaren başlıyan tayyare haftasına devam edilmektedir. İlk akşam Beylerbeyinde, Beyoğlunda, Ortaköyde, Üsküdarda verilen müsamerelerle halkın Hava Kurumuna olan alâkası arttırılmış ve mühim miktarda varidat temin edilmiştir. Kurumun bu faaliyeti daha altı gün devam edecektir. Bu müddet zarfında İstanbul merkezine bağlı 12 kazada ve bu kazalara bağlı nahiyelerdeki Hava Kurumu şubelerinde konferanslar ve müsamereler tertip edilecektir. Dün akşam da Bakırköy kazasında bir müsamere tertip edilmiş, bu müsamereye iştirak edenler, hem sabaha kadar eğlenmişler, hem de bu hareketlerile hava kurumuna yardım etmişlerdir.

Dahiliye Vekilinin Tetkikleri

Birkaç gündenberi şehrimizde bulunan Dahiliye Vekili F. Öztrak emniyet müdürlüğünde meşgul olmuştur.

Hazin Bir Vefat

Daily Telegraph gazetesinin uzun senelerdenberi Türkiye muhabirliğini eden M. Waltson uzun bir hastalıktan sonra dün vefat etmiştir. Cenazesi bugün kaldırılacaktır.

M. Waltson, burada bulunduğu müddet zarfında meslektaşları ve dostları arasında çok iyi bir tesir uyandırmıştı.

Çekmecede Ahmedi Öldüren Arabacı

Müddeiumumilik birinci tetkik bürosu şefi Necati evvelki gece Küçükçekmecede meslektaşı Ahmedi öldüren arabacı Ali oğlu Salih Gültekin hakkındaki tahkikatını bitirmiş ve suçluyu, Sultanahmet sulh üçüncü ceza hâkimliğine vermiştir. Ahmedin cesedi de ölümünün mahiyeti tesbit edilmek üzere morga gönderilmiştir. Salih kendini şöyle müdafaa etmiştir:

— Ahmet gibi ben de arabacıyım. Evvelki gün Küçükçekmecede nöbet bekliyordum. Ahmet benim nöbetimi aldı. İstasyona gidip geldi. Sonra meyhaneye oturdu. Birkaç saat içti. Çıktıktan sonra yüksek bir taşın üstüne oturdu. Ben de yere çömeldim, derdimi kâhyaya anlatıyordum. Ahmet birdenbire üstüme çullandı. Kafama bindi. Ben kendimi kurtarmak için Ahmedin ayaklarına sarıldım. İkimiz birden yere yuvarlandık. Karakola gittik. Jandarma ikimizi de serbest bıraktı. Ahmet esasen yatıp kalktığı samanlığa gitmiş ve gece yarısı orada ölmüştür. Ben öldürmedim.»

Belediyede:

Sirkeci Meydanı

Sirkeci garının önündeki meydanın asfaltlanması bitmiştir. Bu meydana müvazi olmak üzere Babıâli caddesinin bittiği yerden paket postahanesinin önüne kadar devam eden tramvay yolunun asfalt olarak inşa edilmesi kararlaştırılmıştır. Ancak bu hususta faaliyetin başlıyabilmesi için Beşir Kemal eczahanesinin karşısındaki köşenin de istimlâk edilerek buradaki binaların yıktırılması lâzımdır.

Adliyede:

Florya Trenindeki Hâdise

Florya treninde halkı rahatsız edecek şekilde hareket eden Kadıköylü on altı yaşındaki Kâmuran, Zehra ile suç ortakları Edvarla Jilberin duruşmaları dün yapılmış, her dört genç on beşer gün hapse mahkûm olmuştur.

Döviz Kaçakçılığı

Asliye yedinci ceza mahkemesinde duruşması yapılan döviz kaçakçılığından maznun Mişon üç ay hapse ve elli lira cezaya mahkûm edilmiştir.

ınşaatı Biten Yollar

1940 senesinde yapılmasına başlanıp Cümhuriyet bayramına kadar inşası bitecek olan umumi bina, yol ve sair tesislere ait bir liste hazırlanmaktadır. Bu binalar Cümhuriyet bayramında merasimle açılacaklardır. Bunlar arasında 62 köy mektebi, evkaf tarafından yaptırılan Valde hanı, Eminönü Halkevi, Eminönü kazası dahilindeki asfalt yollar da vardır.

TAKVİM

1 EYLÜL 1940
PAZAR

Yıl: 1940 - Ay: 9 - Gün: 245
Rumi: 1356 — Ağustos: 19
Hicri: 1359 — Recep: 27

Vakit	Vasati	Ezâni
Güneş :	5.27	10.43
Öğle :	12.14	5.331
İkindi :	15.55	9.12
Akşam:	19.43	12.00
Yatsı :	20.20	1.36
İmsâk :	3.40	8.57

Ressam Ramizin Karikatürü

Nafile Diş Geçiremiyeceğim!

İzmir Mektupları:

İhracatçıların Samimî Tesanüdü

Yazan: Lûtfi Arif KENBER

Egenin en mühim servet kaynaklarından birini teşkil eden zeytinliklerin ıslahı için devamlı surette çalışılıyor. Zeytin ağaçlarının Hüdayinabit olarak teşkil ettiği ormancıklar arasında bunların birer birer aşılanmasına gayret edilmektedir. Bu küçük orman gruplarının baştan başa aşılanabilmesi için belki de yarım asır kâfi gelemiyecektir. Fakat ne de olsa ve her sene sistemli olarak çalışılırsa geniş Ege dağlarından on beş sene sonra tam randımanlı zeytin mahsulü alınabilecektir. Fuarda gezerken Kültürparkın her tarafında zeytin ağacile süslenmiş bir tarh aradım durdum. Fakat göremedim. Tabiatin insanlar için yarattığı bu kıymetli ağaca neden bu parkta yer verilmemiş bilmiyorum.

Bu ağacın yabanisini aşılamak için uğraşıyoruz da yalnız Mitolojide değil, hakikatte bile zafer ve varlık ifade eden bu mevhibeyi medeniyet eserleri arasına koymayı unutuyoruz. Bence tropikal Sabal ve lâtanyalardan zeytin ağacı daha güzel ve faydalıdır. Zeytinin şehirde işi ne demeyiniz.. Bu mübarek meyva insanlara fayda ve enerji vermek için yaratılmış gibidir. Bunun yeri insan câmialarının bulunduğu yerlerdir. Eğer iklimleri müsait olsa, orta ve şimali Avrupa memleketlerinin halkı bu ağacı yalnız parklarında değil, salonlarında bile yaşatmıya çalışırlardı. Zeytinyağı ve yağ mamulâtı teşhir eden pavyonlarında, Hatayın sergi sarayının bir küçük köşesini süsliyen Standında sabunların cidden nefisleri var. Avrupa sabununa rakip olabilen renkli çeşitler misk gibi kokuyor. Zeytinyağlarının şerbet gibi içilebilen renksiz yüksek kaliteleri ziyaretçilerin takdirini kazanmıştır. Alâkadarlar bu seneki zeytinyağ istihsalâtını yirmi beş milyon kilo tahmin ediyorlar. Ayrıca üç milyon kilo da Pirine yağı elde edileceğini söyliyorlar. Geçen seneden stok kalmamış gibidir. Zeytinyağ ve Pirine yağına hariçten talep artmıştır. Pirine yağı; presa makinelerinden artakalan zeytin küsbesinin Karbon Sülfürik ile muamele edilerek elde edildiğine göre; zeytin küsbesinin de mühim bir gelir teşkil ettiği anlaşılır. İzmir ihracat birlikleri arasında de de zeytinyağı ihracatçıları birliği vardır. Takdirle söylemek lâzımgelir ki, İzmir ihracat birlikleri arasında samimî hislere ve ticari ahlâka dayanan tesanütlü münasebetler vardır. Zeytinyağı ihracatçılar birliği bu seneki rekoltenin fiyatlarını tesbite başlamıştır. Zeytinyağı için henüz yeni piyasa açılmamıştır. Fakat birlik idaresi Pirine yağının ihraç fiyatlarını tesbit etmiştir. Bu fiyatlar varilli veya varilsiz olacağına göre hazırlanmıştır. Kapsız olarak bu yağın kilosu 36 kuruştan ihraç edilecektir. Varilli olarak ise kilosu 40 kuruşa verilecektir. Varili iade edilmek şartile de kilosu 38 kuruş olacaktır. Ege mıntakasının pek mühim ihraç maddelerinin istihsalâtı arttığı takdirde zeytin ağacının da kıymeti daha ziyade artacaktır. Belki o zaman olsun bu sevimli ve kıymetli ağaca Kültürparkta bir köşe tahsis edilir. Bugünkü bu parkın içinde bir asır sonra hiçbir ağaç kalmıyacaktır. Çünkü dikilen cinslerin ömürleri o kadarcıktır.. Halbuki zeytinağacı üç buçuk ve hattâ dört asır yaşıyan dedelik ağaçlardandır..

Zafer Piyangosunun Mesud Ettiği Bir Aile

Millî Piyangonun 5 bin liralık ikramiyesi Beşiktaş hattı tramvaylarında çalışan 1088 numaralı Osmana çıkmıştır.

Osmanın karısı bir müddet evvel hastahaneye yatırılmıştır. Dün de hastahaneden çıkması lâzımdır.

Osman, dün sabah depo müdürüne gidiyor, karısını hastahaneden almak için izin istiyor; fakat kendisine izin vermek mümkün olmuyor. Osman, öğle yemeği için evine geldiği zaman, kendisini beklemekte olan bayi ile karşılaşıyor ve beş bin liranın müjdesini alıyor.

Osman da beş bin lirayı cebine koyar koymaz ilk işi tramvay idaresine gidip istifasını vermek olmuştur.

Ondan sonra da, kendisine bu parayı kazandıran Zafer Bayramı piyangosuna dua ede ede hastahaneye koşup kendisini bekliyen karısını alarak evine getiriyor.

Hava Kurumuua Nişan Yüzüğünü Verenler

Ankara, 31 (A.A.) Vatandaşlar arasında Hava Kurumuna bir yardım olmak üzere evlenme yüzüklerini teberru hususunda Ankara ve İstanbulda başlamış olan hareket gün geçtikçe genişlemektedir.

Bugün İzmir ve İnegölden aldığımız telgraflar, bu yerlerde de bir kısım vatandaşların evlenme yüzüklerini Hava Kurumuna teberru eylediklerini bildirmektedir,

Buna nazaran İnegölde bay ve bayan Ömer Demircioğlu, Hüseyin Razgat ve eczacı Ali Eralp, İzmirde Tilkilik orta okul öğretmeni Salâhaddin Çitay ve eşi Dumlupınar öğretmeni Aliye Çitay, elbise tüccarı Neşet Örensoy, Yıldız ticarethanesi sahibi Hamdi Toruş, İstiklâl okulu öğretmeni Ahmet Pekin ve eşi Dumlupınar öğretmeni Ferhunde Pekin.

POLİS:

Üç Kadın Kavgası

Zeyrek caddesinde oturan Feride, Fatma ve Fethiye adında üç kadın arasında çıkan kavgada ayni semtte oturan Zekiye muhtelif yerlerinden yaralanmıştır.

Yaralı Arabacı

3692 numaralı yük arabasını idare eden arabacı Hasan, Tophanede arabasına manevra yaptırmak isterken düşmüş ve arabanın oku karnına saplanmış ağır surette yaralanmıştır.

İKİNCİ GELİŞ

Bugünün ve Yarının Romanı

YAZAN: M.H.ZAL

— 14 —

Yurt içinde fedakârlık ateşini en iyi taşıyanları aramak, bulmak, misal diye ortaya koymak lâzım... Kenarda, köşede millî hizmet ateşile yanan, imanlı adsız kahramanları eserlerile beraber tanıtmıya, kendilerine mümkün olduğu kadar el uzatmıya çalışacağım. Bir insan için bundan hazlı, temiz bir vazife olamaz...

Mehmet Ali, akşam karanlığında, tabiatle başbaşa bunları hatırdan geçirirken ruhu coşuyor, vazife görmek için dünyada kaldığına seviniyordu. Bu coşkunluğun ateşi benliğini sarınca kendi yarasının acısını duymaz bir hale geliyordu.

Mehmet Ali, bu akşam gezintisinden dönüşte şunu hissetti ki, ileriye doğru bir adım atmıştı. Hızır sıfatile çalışmalarını bir vazife diye değil, en yüksek bir haz vasıtası diye yapabilecekti, Yeni ruhu tam istediği temel üzerine kuruluyordu.

★

Ahmet Fazıl, Adapazarından evine dönünce bir hanımın kendisini beklediğini haber verdiler. Salona koşup kapıyı açtı. Karşısında Nihali buldu:

— Vay, Nihal hanım, siz...

— Evet, ben... Korkunç haberi alınca duramadan koştum. Son nefes aldığı yerlerde nefes almak istiyorum. Son bastığı yerlere yüzümü sürmek istiyorum. Günlerdenberi ağlamak imkânından bile mahrumum. Bütün kederim içimde kalıyor, beni boğuyor. Onu ölümünden evvel göremedikten başka kendisini dünyada temsil eden bir taşın başına gitmek, dertleşmek imkânım da yok. Hiç tereddüt etmeden arkasından giderdim. Fakat onun bir eseri yaşıyor. Çocuğumuz var. Onun için yaşıyacağım. Bu yaşayış benim için bir azap olacak. Bu gıdayı ceza diye çekeceğim. Kendi saadetimi, biricik eşimi, eşsiz arkadaşımı, çocuğumun babasını kendi elimle öldürdüm.

Nihalin günlerdenberi bulamadığı gözyaşları bu sözleri söylerken birdenbire bir tufan gibi bastırdı. Hayatta Mehmet Aliye en yakın olan insanla karşılaşmak, içinde taş gibi duran bir şeyleri eritmiş, gözyaşlarının yolunu açmıştı. Kesik kesik feryatlarla bir sinir buhranı içinde kıvranıyordu.

Ahmet Fazıl, bu elemin şiddetine, derinliğine biraz hayretle baktı. Olup biten şeylerden sonra bunu bir sevgi alâmeti diye karşılıyamazdı. Nihal herhalde vicdan azabı çekiyordu. Genç kadının elemine bir müddet hürmetle seyirci olduktan sonra biraz teselli vermek ihtiyacını duydu:

— Mehmet Ali ile son saatleri esnasında beraberdim. Sizi temin ederim ki, sizi kabahatli bulmuyordu. Hareketinizi pek iyi anlıyor, bunu hayatın tabii bir cilvesi diye karşılıyordu. Ben de sizi anlıyorum. Suçlu saymıyorum. Mehmet Alinin seyahatinden, sizin uzun hastalığınızdan başlıyan bir takım aksi tesadüflerin neticesi... Mektup hâdisesi de ayrıca meş'um bir tesadüf...

Nihal hıçkırıklarına hâkim olmıya çalışarak başını kaldırdı:

— Hayır, Ahmet Fazıl bey, dedi, Mehmet Ali beni anlamadı. Siz de anlamadınız. Mehmet Ali evine dönseydi, Fahir Beyin tanışma ve bir defalık mektuplaşma meselesi güneşli bir gökteki küçücük bir bulut gibi dağılacaktı. Hiçbir iz bırakmıyacaktı. Kıymetini bilmediğimi mektubumda budalaca söylediğim yuva saadeti bütün benliğimi kaplıyan bir şeydi, yaşadığım hava bundan ibaretti. Bunu bugün ne iyi anlıyorum. Mehmet Ali gelseydi ruhum bir saniye içinde şifa bulacaktı. Şunu anlamıyorsunuz ki, insanlar muvakkat hislerinin tesiri altında muvakkat, mânasız hareketlerde bulunabilirler. Devamlı duygularını ifade etmiyecek saçma, delice şeyler söyliyebilirler. Bunlar bir dakika sonra iz bırakmadan silinip gidebilir.

Ben uzun zaman yalnız kaldım. Üzücü bir hastalık geçirdim. İhtilâtlar oldu. Tesadüf karşıma genç bir doktor çıkardı. Temiz ve dürüst ruhlu bir çocuk... Nekahat yaklaşınca ziyaretlerini uzattı. Hayat ve insanlar hakkında konuştuk. Bana gittikçe fazla şefkat ve alâka gösteriyordu. Buna arkadaşlık, kardeşlik adını veriyordu.

Ben şimdi öyle anlıyorum ki, bir erkek bir genç kadınla karşılaşınca, ruhu ne kadar temiz olursa olsun, avcı hisleri ayaklanıyor. Kadına yaklaşmak imkânlarını yoklamasa âdeta alık ve budala bir adam mevkiine düşeceğinden korkuyor. Sonra avcılık silâhlarını da karşısındaki kadının ruhuna göre kullanıyor. Sevgi denilen kuvveti inkâr etmiyorum. Fakat tam sevgi, Mehmet Alinin eserine gösterdiği temiz, dürüst sevgi dünyada o kadar az ki...

Nihal, Mehmet Alinin ismini anınca yeni bir gözyaşı tufanı geçirdi. Sonra kesik kesik sözüne devam etti:

— Fahirin hislerinin iç yüzünü bilmiyorum ve bilmek de istemiyorum. Dünyada hiçbir zaman yüzünü görmek istemiyeceğim bir adam varsa o da odur. Çünkü bana hiç bir zaman affetmiyeceğim cinayetimi hatırlatıyor.

İki mektubu gönderdikten sonra kendisinden kısa bir mektup aldım. Şöyle diyordu: «Zevcinize yazdığınız mektubun suretini bana göndermekle mektubuma en açık ve kat'i bir cevap ve bana bir ders verdiniz. Bu derse lâyiktım. Kendi kendime bir aile saadetini yıkmak istiyen bir şaki gözü ile bakıyorum.

(Devamı var)

Vaziyet

Siyasî, Askerî

Romanyanın Verdiği Yerler

Romanyalılar Transilvanya için Turnuseverinde biraz kafa tutar gibi göründüler. Fakat Viyana konferansındaki masa başına oturunca birdenbire yumuşadılar. Evvelce Transilvanya topraklarından şerit kadar dar bir parçadan başka bir şey veremiyeceklerini iddia ettikleri halde Viyanada 45.000 kilometre murabbaı araziyi oralarda oturan Rumen ekseriyetinin âkibetile dahi fazlaca meşgul olamadan bıraktılar.

Bu neticeyi, Turnuseverinden sonra iki tarafın mihverciler tarafından Viyanaya davet olunduğunu haber aldığımız gün tahmin etmiştik. Zaten Transilvanyanın mukadderatı Turnuseverin müzakerelerinden de evvel taayyün etmişti. Macarlar taleplerinde bu kadar âşikâr davranamadıkları bir zamanda Macar, Rumen, Bulgar başvekil ve hariciye nazırları Almanyanın davetine icabetle Bershtesgaden'e gittilerdi. Tuna boyu ve Balkanlar muvazenesinin mevzuubahs olacağı mihver matbuatınca alenen bildirilen o toplantıdan Romanyanın hacamat olmadan çıkmasına imkân yoktu. 1939 Avrupasında Bershtesgaden esasen küçük devletler için pek netameli bir mülâkat yeri idi. Rumen Başvekili Gigurtu ile Hariciye Nazırı Manoilescu Transilvanyanın yarısını o yolculukta vermişlerdi. «İştiha, yedikçe açılır» derler. Bershtesgaden'de Transilvanyanın bir kenarının tadını alan Macarlar, Viyanada yarısını yediler. Bu vesile ile Transilvanyanın tekmil nüfusuna nazaran Rumen, Macar ve Almanların miktar ve nisbetlerini göstermeyi faydalı bulduk. Transilvanyanın umum nüfusu, beş buçuk milyon kadardır. Bunun asgarî üç milyonu Romanyalı, bir buçuk milyona yakın miktarı Macar ve yarım milyonu da Almandır.

Ekalliyetin ekseriyeti peşinden sürüklediği garip beynelmilel dâvalardan biri de şu Transilvanya dâvasıdır.

Bugünkü anlaşmaya nazaran, Romanyada kalan kalabalık Macar şehirleri içinde Arad, Segetvar, Braşov gibi Macar kültürünün çok nüfuz ettiği merkez var. Bilhassa Arad, Macaristandaki Seged karşısında hududa en yakın bir istasyondur. İştihaları iyice açılmış ve Romanyanın hatır sayarlığına inanmış olan Macar halkının gözlerini bu hudut şehrinin daima çekeceği muhakkaktır. Alman iktısadî arzularına bir gün boyun eğmemek gafletinde bulunacak bir Romanyanın Macarlar tarafından teczivesi için bu şehirler daimî bir münazaa vesilesi olarak kalacaktır.

HAVA HARPLERİ

Hava harplerinin tarzı iki gündenberi aşağı yukarı ayni şekilde devam etmektedir.

Almanlar yüksek infilâkli ve uğultulu bombalar atarak İngiliz maneviyatı üzerinde tesir icra etmek istiyorlar.

Yalnız dün gelen tebliğe bakılırsa, geçen hafta bombardımancıları fazla avcı refakatinde göndermekten vazgeçmiş gibi görünen Almanlar dündenberi bombardıman filolarını iki misli avcı filolarının refakatinde sevke başlamışlardır. Bu da refakatsiz hafif bombardıman tayyarelerile yapılan hücumların kâfi tesir yapamadığını Almanların da anlayıp eski sisteme döndüklerini gösterir.

Ş. A.

SAMSUNDA TÜTÜN REKOLTESİ ÇOK İYİ

Samsun, 31 (A.A.) — Mıntakamız tütün rekolte ve kalitesi bu sene çok mükemmeldir. Salâhiyettar mütehassısların ifadelerine göre yirmi senedenberi bu derece iyi bir mahsul alınmamıştır.

—o—

ZİRAAT VEKİLİ KIRŞEHİRDE

Ankara, 31 (A.A.) — Ziraat Vekili Muhlis Erkmen bugün refakatlerinde vilâyet ziraat müdürü olduğu halde otomobille Kırşehire gitmiştir.

Muhlis Erkmen Kırşehir ve civarında zirai vaziyeti ve bu mıntakaya gönderilmiş olan biçki ve harman makinelerinin çalışmalarını tetkik ettikten sonra Yozgada geçerek tetkiklerine devam eyliyecektir.

OKUDUKLARIMIZ

SERBEST FIRSAT MEKTEBİ

Program, imtihan, devam mecburiyeti yok. Talebe, sevdiği derse gider, sevmediğine gitmez.

Mektep deyince neler hatıra gelir? Program, imtihan, ceza, devam mecburiyeti filân değil mi? Amerikada Kolorado hükûmeti bunların hepsinden uzak bir mektep düşünmüş ve kurmuştur. Mektebin adı (Serbest Fırsat Mektebi) dir. Yeni mektep, her isteyene her şeyi öğrenmek fırsatını verir. Fakat bu fırsattan istifade talebenin kendisine aittir. Ortada hiçbir nevi cebir yoktur.

Yarının maarifi için hiç şüphe yok ki yeni ve hayırlı bir çığırın karşısındayız. Bu yeni mektebin garip hikâyesini mektep müfettişlerinden Rose adında biri, bir Amerika mecmuasında anlatmıştır. Müfettişi dinliyelim:

Bir gün bir baba sürükliyerek bir çocuk getirdi. Şöyle dert döktü:

— Ben bu haylâzı bir türlü yola getiremedim. Hiçbir mektepte dikiş tutturmuyor. Adam olmak istemiyor. Son olarak bu mektebi yoklamağa geldim.

Mektep müdürü bu işi bana bıraktı. Ben de babayı bir tarafa çekerek dedim ki:

— Siz o kadar hiddetlisiniz ki sizin önünüzde çocukla konuşmak doğru olmaz. Bizi biraz yalnız bırakınız.

Baba gittikten sonra çocuğa döndüm:

— Dâva nerede, bakayım?

— Ne olacak. Babam bu mektebe gelmemi istiyor. Ben istemiyorum.

— Öyle ise kasavet çekme, sen bu mektebe giremezsin. Girmene ben müsaade etmem.

— Neden giremezmişim? Benim nem eksik?

— Bu mektebe yalnız isteyenleri ve yalvaranları alırlar. Zorla kimseyi almazlar. Fakat baban seni bana bıraktı. Seninle biraz konuşmuş gibi görünelim ki işimi baştan attı demesin. Ben burada durup konuşamam. Mektebi dolaşmam ve teftiş etmem lâzım geliyor. İstersen sen de beraber gel.

Dolaşmağa başladık. Bir tarafta bir matbaa, düzinelerle çocuk, yazı diziyor, makine işletiyor. Diğer bir odada telgrafçılar tâlim görüyor. Üçüncü bir odada bir nümune fırını işliyor. Bir tarafta daktilo dersleri, diğer bir tarafta hatiplik dersi... Bır kız, muhtelif yaşlardan altmış kadar kişiye konferans veriyor. Marangozhane, nümune berber dükkânı, demirhane...

Çocuk bir torna tezgâhı önünde durdu. Gözünü tezgâhtan ayıramıyordu. Sordum:

— Yoksa hoşuna giden bir şey mi gördün?

— Bu tezgâh hoşuma gitti. Bırakırlarsa ben burada çalışmak isterim. Fakat başka ders istemem.

— Alâ, burada çalış. Sana kimse başka ders vermez.

— Nasıl olur, mekteplerde mutlaka başka dersler de gösterirler. Tarih, hesap, ingilizce filân gibi şeyler...

— Bu mektepte öyle şey yok. Kimse işine karışmaz. Kendin ne öğrenmek istersen öğrenirsin. Öğrenmezsen kendi bileceğin şey...

Çocuk makine dairesine kaydolundu. Merak ettiği ve sevdiği bu işi öğrenmeğe gayretle çalışıyordu. Fakat makinede çalışırken malzeme vesaire hakkında notlar yazması ve dert anlatması lâzım geliyordu.

Muallim dedi ki:

— Yazdığından bir şey anlaşılmıyor. İngilizcen zayıf...

Çocuk utandı. Meramını iyice anlatmak için ingilizce sınıfına kaydoldu. Bir müddet sonra makineyi iyice kavramak için kendi talebile hesap, tarih, hendese, fizik derslerine kaydoldu. Neticede tam tahsil görerek iyi bir makinist diploması aldı.

Kolorado fırsat mektebi dünyanın en garip, fakat en faydalı mektebidir. Program ve cebir olmaması sayesinde herkes kendi merak ettiği şeye çalışıyor, zevkle yeni şeyler öğreniyor. Program işinde muallimlerin vasiliği altında kalacak veya herkese körkörüne uyacak yerde istidadına ve arzusuna göre kendi kendini yetiştiriyor.

Mektebin kapısında şu sözler yazılıdır: «Yeni bir şey öğrenmek isteyen her adam için serbest mektep...»

Talebenin en genci 13, en ihtiyarı 82 yaşındadır.

Burada hiçbir disiplin ve mecburiyet bulunmamasına rağmen, daha doğrusu belki de bundan dolayı devam ,alâka, çalışma her mektepten fazladır.

Serbest fırsat mektebine on bin kadar talebe devam ediyor. Öyle olduğu halde talebeye yol gösterip ders tavsiye edecek bir tek memur yoktur. Talebeden biri ne ders alayım diye bir muallimden akıl isterse mutlaka şu cevabı alır:

— Ne canın istiyorsa... Ne öğrenmeğe merak ediyorsan...

Mektepte sanat, ticaret, meslek dersi diye ne hatırınıza gelirse vardır. Talebeden çoğu, iş sahibi adamlardır. Bulundukları işte ilerlemek için veya sevdikleri başka bir mesleğe hazırlanmak için mektebe gelirler. Serbest usuller o kadar istifadeli oluyor ki her müessese memur alırken, bu mektepte tecrübe görmüşleri seçiyor. 1500 mezun arasında yapılan bir tetkike göre bunlar arasında gördüğü tahsil sayesinde gelirini az zamanda iki misline çıkaranlar az değildir. Diğerleri de gelirini yüzde on ilâ yüzde yüz derecesinde arttırmışlardır.

Garibi şu ki, eski klâsik mekteplerin ölçüsile (adam olmaz) hükmü verilen çocukların çoğu bu mektepte adam olmakla kalmıyor, ortadan üstün bir zekâ ve istidat sahibi oldukları meydana çıkıyor.

Serbest fırsat mektebinin dayandığı prensip şudur:

«İstediği ve aradığı fırsata ve imkâna kavuşan her normal insan, kendi kendini geçindirecek, kendi kendine hürmet edecek ve ettirecek bir vatandaş olarak yetişebilir.»

Fırsat mektebi, talebesine: «Başkaları yaptı, sen de yapabilirsin.» diyor ve bu dediği, haylâz diye klâsik mekteplerde hakaret gören binlerce talebe hakkında doğru çıkıyor.

ASKERÎ BAHİSLER

Almanlar Ne Yapmak İstiyorlar

YAZAN: Emekli Albay **Mecit SAKMAR**

26 Ağustostan başlıyarak İngiltereye karşı yapılan hava akınlarının tekrar şiddetlendiğini öğreniyoruz. Bu akınlardan beklenen neticeler ne olabilir? Bunu anlamak için Almanyanın Büyük Britanyaya karşı giriştiği harbin esas gayesini ve buna ulaşmak için yapılacak hareketlerin ana hatlarını gözden geçirmek doğru olur.

Almanyanın harp gayesi Büyük Britanya İmparatorluğunun parçalanmasıdır. Büyük Britanya İmparatorluğu iki yerden vurulabilir: İmparatorluğun başı ve dimağı demek olan Büyük Britanya adasından; kalbi makamında olan Hayfa, Portsait, İskenkeriyenin bulunduğu Akdenizin cenubu şarkî köşesinden. Büyük Britanya adasından vurmak için iki yol takip edilmektedir: Biri adaya asker çıkarmak suretile zaptı, diğeri de adanın hava kuvvetleri ve denizaltı gemilerile ablokasıdır.

Büyük Britanya adasına karşı yapılan hava akınları adaya asker çıkarmğı hzırlamak ve ablokayı müessir bir hale getirmek içindir. Bu akınlar gündüz av himayesinde ve filolar halinde uçan bomba tayyareleri kütlelerile, gece akınları ise münferit veya birkaç tayyareden mürekkep gruplarla yapılmaktadır.

Gündüz akınlarında Londra müdafaa sistemine nüfuz etmek ve kuvvetle vurabilmek imkânlarının araştırıldığı hissedilmektedir. Nitekim 24 Ağustos öğleden evvel yapılan akında hücum istikameti cenuptan şimale doğru iken öğleden sonra daha çok tayyare ile yapılan akında istikamet şarktan garba Taymis mansabından Londraya doğrudur.

İngiliz tebliğlerinde; her iki akının İngiliz avcılarile topçuları tarafından akim bırakıldığı ve filoların dağıtılarak takip edildiği bildirilmektedir. Buna rağmen Londra dış mahallelerine mahdut bomba düşmüş ve (Esseks) kontluğu ile (Duvr) ve garbındaki mıntaka bombalanmıştır. Bu akınların nisbeten şiddetli olmasına rağmen iki hafta evvel altı gün devam eden akınlar kadar şiddetli olmadığı gerek tayyare adedine, gerekse tayyare zayiatına baıklarak hükmolunabilir. 26 - 27 Ağustos gece akınlarında tehdit edilen mıntaka, daha evvelki gece akınlarına nisbetle daha büyüktür. Ve alarm müddeti de daha uzun olmuştur.

Bu gece akınlarından beklenen maksadı Büyük Britanya adasının orta ve cenup kısmında yaşıyan büyük bir nüfusu uykusuz ve korku içinde sığınaklarda bırakarak maddeten ve manen yıpratmak; müdafaa sistemini bütün gece müteyakkız bulundurarak yormak; askerî fabrikaların verimini azaltmak şeklinde hulâsa edebiliriz. Görülüyor ki, sivil halk kütlelerile havaya karşı müdafaa sistemi ayni zamanda ve ayni kıymette birer hedef olarak alınmıştır.

Gece hücumlarında az zayiatla çok randıman almak için münferit ve küçük gruplarla çok yüksekten uçmak suretile ışıldakların tenvirinden kurtulmak çareleri aranmıştır. Tenvir edilemedikleri için de av hücumlarile top ateşinden korunmuşlardır. Yalnız bombalarını atmak için münasip fırsatlarda pike ile alçalarak hücum etmişlerdir. Hedefleri meyanında cenupta (Portsmouth), (Plymouth) ve cenubu garbî köşesinde Sally adası, İngilterenin orta kısmının şarkında Nevcastle ve Hull limanları, şimali şarkideki Fraserburgh şimalinden geçen gemi kafileleri ve İngiliz limanlarına mayin dökülmesi vardır ki abloka maksadı için seçilen hedeflerdir.

Orta İngilterede iki tayyare fabrikası ve bir tayyare meydanı ve cenup sahillerinde bazı tayyare meydanları da bombalanmıştır ki, bunlar hava üstünlüğünü istihsal için yapılacak hazırlıklar arasına giren hedeflerdir. 27 Ağustos gündüzün büyük bir akın yapıldığına dair resmî tebliğe ve ajans haberlerine rastlamadım. Yalnız akşam Manş denizi üzerinde iki taraf avcılar arasında büyük bir muharebe kaydediliyor ki, Manş denizi üzerinde devriye yapan muhasım av tayyarelerinin asker çıkarmak için bu mıntakada hava üstünlüğünü istihsal gayesile yapılmış ilk avcı çarpışmasıdır. Bu muharebelerin Manş denizi üzerinde avcılar arasında tekerrür edeceği tahmin olunur.

FELEK

Yazan: B. FELEK

Tedricen Açsak!

İmarın - her ne şekilde olursa olsun - daima lehindeyim, daima tarafdarıyım.

Bir kaldırım tâmirinden, bir şose inşasına, bir gazino, bir otel bir stadyom, bir hastane yapılmasına kadar her hareketi memleket için bir kâr bilirim. Çünkü ne denirse densin; bütün bu gibi şeylerin dedikodusu olur, tenkidi yapılır, münazaa ve münakaşası sürer. Ve nihayet elde yapılmış olan eser kâr kalır.

Lâkin, bu kanaatim beni bir ufak nokta üzerine basmaktan menedemez. Birçok işi birden açıyoruz. Birçok yapıya birden başlıyor, enerjimizi, paramızı ve kuvvetimizi taksime uğratıyoruz. Denebilir ki:

— Zaman kazanmak bakımından bu, faydalı bir şeydir.

Amenna! Lâkin vakit kaybetmemek şartile. Çabuk olmak veya çabuk yapmağa imkân olmak şartile.

Şimdi zemin ve zaman tayin etmeden söyliyeceğim. Bazı sokakları tâmir ve mecraları tecdit için kazıyoruz. Oyuyoruz. Sonra ne oluyor bilmem. İş ya duruyor, yahut o kadar ağır gidiyor ki; yürüdüğü farkedilmiyor.

Böylece şehrin bir kısım seyrüseferi mühimce bir sekteye uğruyor.

Nakil vasıtaları yollarını değiştiriyorlar. Yolcu tedirgin oluyor.

İmar için her şeye tahammül etmeliyiz, lâkin ağır işlediğini bildiğimiz bir makineye bu kadar geniş iş açtırmamalıyız. Ne kadar yer yapabiliyorsak, o kadarını açmak ve yaptıkça ilerisini deşmek daha doğru olur.

Size bir ufak misal:

Haydarpaşa garında yapılmakta olan köprünün ahval dolayısile inşaatı durdu. Bütün nakil vasıtaları İbrahimağa çayırından dolaşmak suretile üç kilometreden fazla bir dolambaç katetmiye mecbur oldular. Ne diyebiliriz? Ahvali fevkalâde inşaata mâni oldu.

Bu yetmiyor gibi, İbrahimağa köprüsünün altından Haydarpaşa rıhtımına giden yolu da, kaldırım tâmiri bahanesile Belediye kapatmış. Gar yolu iki kilometre de ondan dolayı uzadı.

Şimdi gardan çıkan yolcuların arabaları garın 500 metre gerisindeki hastane köşesine gitmek ve oradan gara geçmek için 4 kilometre yol katediyorlar. Yapılamıyan köprüye eyvallah! Lâkin dört kaldırım taşını düzeltmek için de böyle lüzumlu bir yolu aylarca tatil etmek reva mıdır?

İşlerimizi tedricen ve yapabileceğimiz kadar açsak daha iyi olmaz mı?

Harpten ateşini...
Tarihten kudretini...
Aşktan ilhamını alan
Büyük bir Sinema Şaheseri:
TÜRKÇE
OTEL EMPERYAL
Bugün
LÂLE
Sinemasında
Seanslar: 11 - 1 - 2.20 - 4.30 - 6.30 - 9 da Bugün saat 11 ve 1 de tenzilâtlı halk matineleri

DOKTORUNUZ DİYOR Kİ:

Uykusunda Horlayanlar

Bir okuyucum, uykusunda horlamaktan şikâyetçi: (Bu fena huyum yüzünden geceleri başkalarını çok rahatsız ediyormuşum. Bundan nasıl kurtulayım!.) Diyor.

Uykusunda horluyan insanla hiç bir odada yattığınız var mı?. Gecenin sükûneti içinde, komşu karyolada uyuyanın gırtlağından fışkıran bu acayip sesler, insanı ne kadar iz'aç eder? Hele horlıyanın oda arkadaşı biraz da sinirli olursa vay haline.

Belki yastığı fena gelmiştir diye horlıyanı, bir dakika için, uyandırıp vaziyetini düzeltmek kâfi geleceğini zannederken, bir müddet sonra, yine onun, hafiften başlayıp, gittikçe şiddetlenerek tekrarlanan horlamaları, bu zavallı sinirliye, sabahlara kadar, uykuyu haram eder. Onu büsbütün sinirlendirip harap ve berbat hale getirecek bir hâdise haline gelir.

Horlamak yukarı teneffüs yollarında, yani burunda, boğazda, gırtlakta ve büyük nefes borularında bir ârıza mevcut olduğunu gösterir. Bu takdirde, muayyen yatma vaziyetlerinde, nefes alıp verirken akciğerlere girip çıkan hava, bu mânialara çarparak, bazı hırıltı ve gürültülere sebep olur. Bunlar da horlamayı husule getirir.

İki burun deliğini birbirinden ayıran kıkırdaktan perdenin eğri olması, burunda, boğazda marazi etler ve ahtapot (Polype) bulunması, bademciklerin büyük bir hal alması horlamaların belli başlı sebeplerindendir.

İnsan kendisini üşütüp burun, boğaz, gırtlak nezlelerine tutulduğu zaman buraları kaplayan gışalarda şişkinlikler husule gelir. Nefes yolları az çok daralır. Bu hal de muvakkat horlamalara sebep olabilir.

Görülüyor ki, horlamak bir huy değil, sebepleri çok olan bir hastalıktır.

Tedavisi için, her şeyden evvel bir muayene ile, onun sebebini bulup ortaya çıkarmak lâzımdır. Bu sebep izale edilince horlamanın en müessir tedavisi de yapılmış ve hasta bu müz'iç ârızadan kurtarılmış olur.

Dr. Nuri ERGENE

Nişanlanma

Emekli binbaşı Sencer'in kerimesi Nezihe Sencer ile Edirnede yazıcı Azmi Yüzilesi'nin yeğeni doktor stajiyer İzzettin Meriç dün nişanlanmıştır.

Temeli atılan yeni yuvalarına saadetler dileriz.

HİKÂYE

Cevapsız Bıraktığım Sual

Hasan Çavuşa Erzincanda rastgeldim. İmralı mahkûmlarından biriydi. Çok babayiğit bir adama benziyordu.

Zelzeleden sonra bir gazeteci kafilesile Erzincana gitmiştim. İmralı mahkûmlarının kıyamet gününü andıran o felâket esnasındaki mertçe, insanca, kahramanca hareketlerini duyunca içlerinden birile konuşmak istedim. Tesadüf Hasan Çavuşu karşıma çıkardı.

Kanlı katil denilen adamların böyle bir kargaşalık esnasında kaçması veya ortalığı yağma etmesi beklenirdi. Halbuki bu mahkûmlar, nasılsa kıydıkları canların kefaretini ödemek için bu fırsatı ganimet bilmişler, kendi hayatlarını tehlikeye koyarak nice canlar kurtarmışlardı.

Hasan Çavuşla gazetem için konuştuktan sonra kendim için sordum:

— Senin gibi mert, babayiğit adamın elinden nasıl oldu da bir kaza çıktı? İmralıya acaba ne yüzden gittin?

Kendi dilile anlattı. Ben sadece hatırımda kaldığı gibi tekrar edeceğim:

— Bir gün komşunun oğlu Mehmet, koşup geldi. Cılız, hastalıklı bir çocuktu. «Hasan amca, dedi, karşı köydekiler kız kardeşim Zeynebi dağa kaldırdılar. Ben hastayım. Namusumuzu kurtaramadım. Senden medet istemeğe geldim. Ne edersen sen edersin. Namusumuzu temizle...» Çocuk çarpıntıdan soluyordu. Düşüp ölecek sandım. Mehmedin babası kırk yıllık dünya âhiret komşumdu. Bir sene evvel ölmüştü. Namusunu ben temizlemezsem kim temizliyecekti? «Dünyadan erkeklik kalkmadı ya!» diye düşündüm. Atıma atladım. Tabancamı belime taktım. Komşunun kızını kaçıranların arkasına düştüm. Yıldırım gibi koşuyordum. Biraz sonra yetiştim. Dur, dedim. Durmadılar. Elim tabancaya gitti. Bir çektim. Kızı kaçıranlardan biri düştü. Bir daha çektim. Ötekisi düştü. Zeynebi aldım. Anasına, kardeşine teslim ettim. Arkadan karakollar, mahkemeler, hapishaneler geldi.

Şimdi sorarım size, Beyim: Ben bir kanlı katil miyim? Benim kimseye düşmanlığım yoktu. Kendi keyfim için bir insana silâh çekmedim. Ortada merhum komşumun namusu vardı. Hasta çocuk: «Ne edersen sen edersin, Hasan amca...» demişti. Ben de fenalık niyetile değil, iyilik etmek niyetile tabancamı çektim. Dünyadan erkeklik, insanlık kalkmadı ya... Cevap versene, Beyim: Bana katil demek doğru mu? Kaçırılan kız benim kendi kız kardeşim değildi, amma dünya âhiret komşumun kızıydı...

Ben hâlâ cevap veremiyordum. Erzincanda 15, 20 can kurtaran bu mert adama cânî, katil demeğe dilim varmıyordu. Zelzele kurbanlarını kurtarmak için nasıl canını tehlikeye koymuşsa Zeynebin namusunu kurtarmak için de ayni şeyi yapmıştı.

Erzincandan dönüşte Hasan Çavuşun hikâyesini yazacaktım. Araya başka yazılar karıştı. Geçen gün bana hikâye yaz dediler. Başka mevzu düşünemedim. Hasan Çavuşun macerası kalemimin ucundan âdeta kendi kendine aktı.

Şimdi ben de size soruyorum: Hasan Çavuş cânî mi, katil mi?

M. L. S.

SPOR

Dünkü Tenis Maçları ve Yelken Birincilikleri

Su sporları ajanlığının tertip ettiği İstanbul yelken birinciliğinin ikinci günü dün Moda koyunda yapıldı.

Çok sert bir havada yapılan yarışlara 11 tekne iştirak ett:. Dört tekneden üçü su aldığından yarışı bıraktı ve bir tanesi de devrildi.

Yarış sonuna kadar Demirspordan Feyyaz ile Burhan çekiştiler. Fakat Feyyaz teknenin çarmıh teli koptuğundan yarışı terketti. Galatasaraydan Burhan birinci, yine Galatasaraydan Mahmut ikinci oldu.

Kluplerin Hazırlığı

Klüpler, 22 Eylûlde başlıyacak olan lig maçlarına hazırlık olmak üzere hususî karşılaşmalar yapmaktadırlar. Bu meyanda Galatasaray birinci takımı bugün Beykoza giderek Beykozlularla oynıyacaklardır. Diğer taraftan bu sene yekdiğerine yakın bir kuvvette iki takım çıkaran Fenerbahçeliler de Fener stadında bir tecrübe maçı yapacaklardır.

Çalenç Kupası

Cuma günü başlıyan çalenç kupası tenis maçlarına dün Dağcılık Klübünün Taksimdeki yeni sahalarında devam edilmiş ve bu ikinci tur karşılaşmalarında şu neticeler alınmıştır:

Tek erkeklerde:

Muhittin Hasana 6 - 3, 4 - 6 6 - 3; Baisan Bambinoya 6 - 0, 6 - 3, Davit, Baisanaya 7 - 5, 3 - 6, 8 - 6; Telyan, Pol'e 6 - 1, 6 - 0, Vedat Abut Baldiniye 6-1, 4 - 6, 6 - 1, Baldini Semih Süreyyaya 6 - 4, 4 - 6, 6 - 4 galip gelmişlerdir.

Çift erkeklerde:

Arevyan ile Baisana çifti Celâl ile Rıza Dervişe 6 - 3, 6 - 4, Jafe ile Bambino da Pol ile Nuriye 6 - 1, 7 - 5 galip gelmişlerdir.

Dömi final müsabakaları bugün oynanacak. Muhittin Jafe ile Telyan Vedat ile karşılaşacaklardır.

Darbımeseller

Sevip dostuna, boşanıp kocana varma.
Su akar deli bakar.
Sayılı koyunu kurt kapmaz.
Sel gider kum kalır.
Söyleyenden dinleyen arif gerek.
Su uyur düşman uyumaz.
Su testisi su yolunda kırılır.
Sakla samanı gelir zamanı.
Sürüden ayrılan kuzuyu kurt kapar.
Sonradan çıkan boynuz kulağı aşar.

No. 13 — Vatan'ın Bulmacası

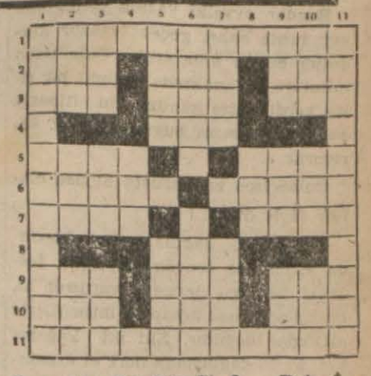

SOLDAN SAĞA:

1 — Cesaret taslamaklık 2 — Büyük; bir kumaş; Edat 3 — Karadeniz uşağı - Vardan kaçan - Tüy 4 — Esas 5 — Yapışkan - Bir millet 6 — İhtiyar karı - Eski bir kavim 7 — Cömertlik - Yirmincisindeyiz 8 — Kör 9 — Dik başlı - Aptal - Fransada bir şehir 10 — Canın yongası - Halifelerden - Bir renk 11 — Yakmıyan.

YUKARDAN AŞAĞIYA:

1 — Aldırmama 2 — Mükemmel - Kraliçe - Para ile elden çıkar! 3 — Soğuk bir şey - Bir peygamber - Edat. 4 — Eziyet, 5 — Emzikli halayık - Azm azı, 6 — Devamlı müşteri - Meyletirme, 7 — Elbise aksamından - Büyük, 8 — Değnek, 9 — Sıfat - Bir millet - Bir para, 10 — Hamam - Bir böcek - Edat, 11 — Elden düşüren.

12 N. lı bulmacanın halli

SOLDAN SAĞA:

1 — Ece; Tül; Küp 2 — Din; Âza; Ara 3 — Akis; İpek 4 — Kırmızı 5 — Ak; Ve; SD; Si. 6 — Batı, İdam 7 — Az; Şe (ker); Ah; La 8 — Kakavan 9 — Eren; Miri 10 — Can; Sır; Dal 11 — Efe; Aka; Âza.

YUKARDAN AŞAĞIYA:

1 — Eda; Aba; Ece 2 — Cik; Kaz Raf 3 — Enik; Kene 4 — Sıvışan 5 — Ta; Re; Ek; Sa 6 — Üzüm; Âşık 7 — La; İs; Av; (Mağa) Ra 8 — İzdiham 9 — Kapı; Nida 10 — Üre, Sal; Raz. 11 — Pçk; İma; İla (Ali).

Meyva ihtikârı

Arkadaşımızın Vardığı Netice: Kabahat Halkta

Yazı işleri müdürü beni çağırdı. Masasının üzerinde duran Belediye Hâlinin toptan fiyat listesini elile itti ve dedi ki:

— Dün bir dostum, bazı manavlarla seyyar meyva satıcılarının yine ihtikâr yoluna saptıklarından ve halkı aldattıklarından bahsetti. Bu işi takip etmenizi istiyorum.

Hemen listeyi cebime indirdim ve tam iki gün bütün vaktimi bu işe verip bir hayli didindim. Semt semt gezdim. Bir çok manavların dükkânlarını, ayak satıcılarının küfe ve iş-portalarını gözden geçirdim. Mallarını ayrı ayrı tetkik ettim ve sonunda şu kânaati edindim:

Bazı kibar semtlerdeki manav ve seyyar satıcılar, fiyat murakabe komisyonunca tayin ve ilân edilmiş bulunan kâra kanaat etmiyorlar. Mallarmdan bir kısmını, maliyet fiyatlarmdan yüzde yüz, hattâ daha ziyade bir zam ile satıyorlar. Gerçekten halkı aldatıyorlar ve ihtikâr yoluna sapıyorlar.

Bu kanaatimin doğruluğunu isbat için, mevsim meyvalarından armut ve elma ile çavuş üzümünün kaça satıldıklarmı bildirmekle iktifa edeceğim. Beyoğlu, Moda ve Büyükadada frenk armudu 60 - 70, Amasya elması, 40 - 50, çavuş üzümü 50 - 60, ve Kadıköy, Nişantaşı ve Yeşilköy manavlarında frenk armudu 50 - 60, elma 35 - 45, çavuş üzümü 40 - 50 kuruşa satılmaktadır. Bu meyvaların çoğu da iyi ile orta cinslerinin yarı yarıya karıştırılmış olduğu görülüyor.

Halbuki, Belediye Hâlinin toptan fiyat listesinde frenk armudunun ortasına, 20, iyisine 30, elmanın ortasına 14, iyisine 16, ve çavuş üzümünün ortasına 16, iyisine de 22 kuruş fiyat kesilmiş olduğuna göre bu fiyatlarla, yukarda miktarlarını bildirdiğim perakende fiyatları arasındaki fark fahiştir. Halbuki belediye bu farkm âzamî haddini her semte göre tesbit etmiştir. Her nedense ne satıcılar aldırıyorlar, ne de belediye bakıyor. Pazarlıksız fiyat prensipinin bu yüzden kökü sarsılıyor. Çünkü konulan fiyatlar hiçbir esasa göre değil...

Temas ettiğim manavlar bu pahalılık sebeplerini anlatmayı bile angarya saydılar. Bunun üzerine Hal müdürlüğüne başvurdum. Bay müdür beni kabul ve müşkküllerimi hal hususunda nezaket gösterdi ve şunları anlattı:

— O manavlar açıkça ihtikâr yapıyorlar. Haldeki kabzımallardan toptan olarak meyva alan manav ve seyyar satıcıların, nakliye parasından ve dükkân kirası ile çırak aylığından başka masrafları yoktur. Hal idaresince alınan ardiye ve dahilde taşıma parası sırf müstahsillere ve yahut ta kabzımallara ait bulunmaktadır. Manavların ödedikleri nakil parası da Adalar, Pendik ve Boğazın yukarı kısımları ve Yeşilköy de dahil olduğu halde, hiçbir zaman mal üzerinde kilo başına altmış paradan fazlayı bulmaz. Bu cihetle çok ucuz aldıklarını bildiğim bu meyvaları bu kadar yüksek fiyat ile satmaları ihtikârdan başka bilmem ki, neye hamlolunabilir?

Bundan sonra kabzımalları da dinledim. Bakınız ne diyorlar:

— Şikâyetiniz teessüfle söyliyeyim ki, doğrudur. Fakat, bunda biz kabzımallardan hiçbirimizin taksiri yoktur. Bu adamlar, ötedenberi böyle alışmışlardır. Daima ucuz alır, pahalı satarlar. Bize kalırsa, bunları şımartan ve yollarından şaşırtan bizzat halkımızdır. Çünkü, hiçbir Hal idaresinin her gün çıkardığı ve kaymakamlıkların münasip mahallere astırdığı, günlük toptan fiyat listelerini tetkik zahmetini göze alamıyor ve böylece göz göre aldatılmalarına zemin hazırlıyorlar.

Matbaaya dönerken hatırıma bir şey geldi. Kendi kendime dedim ki:

— Acaba, şu bizim aramak ve okumak külfetini bir türlü göze alamadığımız toptan fiyat listeleri, hiç olmaz ise üç dört günde bir, bastırılsa ve menfaati Hava kurumuna ait olmak üzere bütün perakendecilere birer kuruş mukabilinde yerilerek dükkânlarının münasip yerlerine astırılsa, bu kökleşmiş ihtikârcılık önlenemez mi?

YALKIN

Londra Üzerinde Hava Muharebeleri

(Başı birincide)

daki kontluklarda muhtelif tayyare meydanlarına hücum etmiye teşebbüs etmişlerdir. Alman ilk haberlere göre birkaç ölü bir miktar da yaralı olmasına rağmen tayyare meydanlarında ciddî bir hasar olmamıştır.

Bahsi geçen kontluklarm bir şehrinde sanayi binaları hasara uğramıştır. Bir miktar ölü ve yaralı vardır. Avcı tayyarelerimiz her tarafta düşmana hücum ederek ciddî zayiat verdirmişlerdir.

Grenwich saatile 18,30 a kadar alınan raporlara nazaran 42 düşman tayaresi imha edilmiştir. 10 tayyaremiz üslerine dönmemişlerdir. Dördünün mürettebatı sağ ve salimdir.

700 ALMAN TAYYARESİNİN HÜCUMU

Londra, 31 (A.A.) — Reuter: Dün gündüz İngiltere üzerine yapılan bir seri hava hücumlarma 700 Alman tayyaresi iştirak etmiştir.

Avcı tayyareleri himayesinde Alman bombardıman tayyarelerinin mütevali dalgalar halinde Manşı geçmelerini müteakip, hava dâfi bataryaları faaliyet göstermekten bir dakika durmamıştır. Dahilde, İngiliz avcı filoları düşmana hücum etmiş ve geri püskürtülmüştür. Dün öğleden sonra cenubu şarkî mıntakası üzerinde filo halinde uçan 200 den fazla tayyare müşahede olunmuştur.

Dün akşam, Londra üzerine yapılan dördüncü hücum esnasında, bir düşman tayyaresi, hükûmet merkezi mıntakası üzerine bir aydınlatıcı fişek atmış ve bazı bombaların infilâkı işitilmiştir.

Dün gündüz, 62 düşman tayyaresi düşürülmüştür. 19 avcı tayyaremiz kayıptır. Fakat bunlardan onunun pilotları sağ ve salimdir.

İngilizlerin İddia Ettiklerine Göre

(Başı birincide)

kavemetin ciddî veyahut devamlı olacağı muhtemel değildir.

TİMES'İN MAKALESİ

Londra, 31 (A.A.) — Reuter bildiriyor:

Times gazetesi, Viyana anlaşmasına hasrettiği bir makalede diyor ki:

Eğer Romanya ile Macaristan, hakkaniyet nisbetinde bir ahali mübadelesi ve hudut tâdilini ihtiva eden bir hal sureti üzerinde aralarında anlaşmış olsalardı, bu iki devletin anlaşması devamlı ve dostluğu daimî bir mahiyet alabilirdi. Pek muhtemel olarak, birlik Avrupanın o tarafındaki küçük milletler için kuvvet demek olduğu için, mihver devletleri, bir ihtilâfın yerine başka bir ihtilâf koymayı tercih ettiler. Almanya şimdi geri kalan Rumen hudutlarını garanti ediyor. Bu suretle Almanya, Karadenizle Tuna ticaret yolunu kendisine temin eyliyor ve kendisine o kadar çok k.ymetli iptidaî madde veren iki memlekette sükûnet elde ediyor.

MACAR BAŞVEKİLİNİN SÖZLERİ

Budapeşte, 31 (A.A.) — Budapeşteye dönmüş olan Başvekil Kont Teleki, Macar talepleri hakkındaki kararın tahmin edildiğinden çok daha kolay bir tarzda alınmış olduğnu bildirmiş ve demiştir ki:

Kararlaştırdığımız şeyleri tatbik etmek ve bunun inkişafına çalışmak hepimizin gayretlerimize bağlıdır.

BÜKREŞTE ALMANCA GAZETELER KAPATILDI

Bükreş, 31 (A.A.) — D. N. B. bildiriyor:

Valinin emrile Banater Deutsce Zeitung, Exterapost, Arader Zeitung ve Reschitzaer Zeitung gazeteleri bugün çıkmamışlardır.

RUMEN SALTANAT MECLİSİNİN İÇTİMAI

Bükreş 31 (A.A.) — D. N. B. Resmen bildirildiğine göre, Saltanat meclisi, 30/31 Ağustos gecesi kralın riyasetinde bir içtima yapmıştır. Romanyanın Berlin elçisi, Viyana görüşmeleri hakkında izahat vermiştir. Başvekil Rumen arazisinin tamamiyeti ve ihlâl edilmez mahiyeti hakkında Almanya ve İtalya tarafından verilen garantiyi bildirmiştir. Saltanat meclisinin bu içtimaına bütün kraliyet müşavirleri ve hükûmet âzaları ile sabık Başvekil B. Maniu ve B. Bratianu iştirak etmiştir.

MACARİSTAN İSTİKBALDE MİHVERCİLERLE BERABER OLACAKMIŞ

Budapeşte, 31 (A.A.) — Yarı resmî bir Macar membaından bildiriliyor:

İntizar halinde Viyanaya teveccüh etmiş bulunan Macar efkârı umumiyesi, mihver devletleri Hariciye Nazırlarının hakem kararını büyük heyecanla kabul etmiştir. Bütün Macaristan, yapıcı eserleri Versailles'dan sonra Trianon'u da ortadan kaldıran Hitler ve Musoliniye dönmüş bulunmaktadır.

Macaristan, yeni Avrupada mihver devletlerinin yanında kendisini bekliyen rolü iftiharla üzerine almaktadır. Şimdiye kadar iyi veya fena zamanlarda mihvere karşı gösterdiği ayni sadakat ve ayni sarsılmaz dostluk ile Macaristan, istikbalde de, mihver devletlerinin yanında yer alacaktır.

Ayni Macar siyasî mahfillerin de tebarüz ettirildiğine göre, hakem kararı, Macaristanın ümitlerini tamamile tatmin etmiştir. Bu karar, istikbalde, Romanya ile yalnız normal münasebetler değil, fakat bütün sahalara şamil iyi ve dostane münasebetler kurulmasını mümkün kılmaktadır.

Hür Fransanın İnkişafı

(Başı birincide)

bütün resmî binaları işgal etmişler ve bu binalara hür Fransa bayrağını çekmişlerdir.

Bütün halkın izhar ettiği talep üzerine, General de Gaullee'in mümessili Albay de Carnminat, aynı gün öğleden sonra Brazzavillede karaya çıkarak muazzam bir halk kütlesi tarafından hararetli surette karşılanmıştır.

Bütün gece, bütün Fransız hattı üstüva arazisinde ve Belçika Kongosunda ezcümle Leopoldvilalla hararetli tezahürler yapılmıştır.

İngiliz Tayyareleri Berline Hücum Etti

(Başı birincide)

3.954 dür. Bunlardan 500 tanesi, tayyare dâfi bataryaları tarafından düşürülmüştür.

ALMANLAR 93 İNGİLİZ TAYYARESİ DÜŞÜRMÜŞLER

Berlin, 31 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Dün, gündüz, muharebe ve avcı tayyarelerimiz, İngiliz adalarma karşı yeni sürpriz hücumları yapmışlardır. Muhtelif tayyare meydanları hangarları ve kamplar, bombalarla ciddî hasara uğramıştır.

Orta büyüklükte bir çok bombalar İngilterenin cenubunda bir askerî kışla civarma düşmüştür. Bu hücumlar esnasında, ezcümle İngilterenin cenup sahilinde avcı tayyareleri barajının kırılması esnasında, birçok şiddetli muharebeler olmuştur.

30/31 ağustos, merkezi İngilterede liman tesisatlarmı ve millî müdafaa için çalışan fabrikaları bombardıman etmişlerdir.

Taymis nehri mansabında, petrol depoları ve doklar, müessir surette bombardıman edilmiştir, hedeflerde şiddetli yangınlar çıkmıştır. İngiliz limanlarına maynlar döküldüğü devam edilmiştir.

Dün gece, İngiliz tayyarelerî, Berline ve Almanyada diğer hedeflere karşı hücumlarına devam etmişlerdir. Berlinin dahiline ve ayni zamanda âmele mahallelerine bir miktar bomba düşmüştür.

Gerek burada gerek diğer yerlerde, yapılan hasar ehemmiyetsizdir. Hiç bir ölü yoktur. Birçok kimse yaralanmıştır.

Dün gündüz vukua gelen hava muharebelerinde, 93 düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Almanya üzerine yapılan gece hücumlarında İngilizlerin kaybı, hava dâfi bataryaları tarafından indirilmiş bir tayare ve Alman avcı tayyareleri tarafmdan düşürülmüş diğer iki tayyaredir.

Bunlara bahriye hava dâfi bataryalarının Şimal Denizi sahilinde düşürdüğü diğer iki tayyare daha ilâve edilirse, düşmanın dünkü umumî kayıpları 98 dir. 34 Alman tayyaresi kayıptır.

Heberideslerin garbinde faaliyette bulunan bir denizaltı gemisi, kuvvetli surette muhafaza altında seyreden bir kafileye hücum etmiş ve ceman 29 bin tonilâto hacminde üç vapur batırmıştır. Bunlardan bir tanesi 12 bin tonilâto hacminde bir petrol gemisidir.

Almanlar

Transilvanya Hududunda Tahşidat Yapıyor

(Başı birincide)

etmesi için Rumen hariciye nazırı Maniolescuya Bükreşten tam salâhiyet almak üzere dün sabah saat ona kadar bir mühlet verildiği şimdi ifşa edilmiştir. Almanya, verilecek hakem kararının Romanya tarafından kabulünü, kararın şeklini Rumen mümessillerine bildirmeden talep etmiştir.

Siyasî mahfillerde, Transilvanyada büyük arazi terkine muhalif olan köylü partisi lideri Maniu'nun ne yapacağı beklenmektedir. Maniu, dün gece arkadaşlarile görüşmüştür. Zannedildiğine göre, Maniu'nun Transilvanyada tarafdarı olduğu bilindiğinden, bir harekette bulunmaması için Almanya bütün gayretini sarfedecektir.

Sınaî ve iktısadî bakımdan Transilvanyada terkedilen arazi Romanya için büyük bir kayıptır. Büyük bir buğday mıntakası, ayni zamanda Baia Mare'da ve Nagy Mauya'da mühim altın ve mika madenleri Macaristana geçmektedir. Romanyanın garp müdafaa hatlarından büyük bir kısmı da ortadan kalkmaktadır.

Birkaç güne kadar bildirilecek olan Dobrucanın ziyaı, bugünkü hâdiseler karşısında ehemmiyetsiz kalmaktadır.

Ankaragücü Demir Sporu Yendi

Ankara, 31 (A.A.) — Ankaragücü'nün yıldönümü dolayısiyle bugün Ankaragücü stadında Ankaragücü - Demirspor takımları arasında bir maç yapılmıştır. Kalabalık bir meraklı kütlesi karşısında yapılan maç 2-0 Ankaragücünün lehine bitmiştir.

ATLETİZM

Yarın 19 Mayıs stadyomunda bölge atletizm birinciliklerine başlanacaktır.

Doktor Cook

Şimal Kutbu Kâşifi Öldü

Amerikadan gelen bir telgraf, Doktor Fredrik Cook'un vefat ettiği haberini veriyor.

Bu beş kelimelik telgraf, yevmî hâdiseler içinde göze çarpmadan kaybolup gitti.

Halbuki Kaptan Cook, geçen yüz yılın en büyük kahramanlarından biridir. 2 Eylûl 1909 da şimal kutbunu keşfettiğini bildirdiği zaman bütün dünya kendini alkışlamıştı. Bütün dünya gazeteleri kendisinden bahsediyordu. Nevyork Herald, Doktor Cookun hatıralarından şu parçayı naklediyor:

«Bir yaz tenezzühü esnasında kutup seferine karar verildi. 1907 senesi Ağustos ayında yatımız Bradley Smith boğazının sefere müsait sularına vasıl olmuştu. Burada, kutup seferinin plânını düşündük. Ve bir gecede hazırladık.

«10 Şubat 1908 de sefer heyeti güneş doğarken hareket etti. Heyet on bir kişiden ve on bir kızağı çekecek 300 köpekten mürekkepti. Groenland'dan ayrıldık, buzlar arasından garba doğru yol almıya başladık. Karanlık, günde ancak birkaç saat kayboluyordu.

«Soğuk çok şiddetli idi. Bilhassa Ellesmere boğazını geçerken tahammül edilemiyecek bir dereceye çıkmıştı. Hararet 83 dereceye düşmüştü. Köpeklerden çoğu dondu. İnsanlar da çok sıkıntı çekiyordu. Fakat, az sonra bir yol bulduk, Land's End'e kadar ilerledik. Bu yürüyüş esnasında 101 misk öküzü, 7 ayı ve 335 tavşan avladık. 18 Martta Heiberg adasının cenubundaki burnu dolaşarak kutup denizine girdik...»

Doktor Cook, bundan sonra buz denizini geçerken çektikleri sıkıntıları tasvir ediyor. Burada «canlı bir hayvan» bulunmadığını anlatıyor.

21 Nisan 1908 de 89, 59, 46 dereceye vasıl oluyor: «Nihayet sancağımızın kutup rüzgârlarile dalgalandığını gördük, sevindik» diyor ve ilâve ediyor: «Ertesi gün, asırlardanberi bütün insanların merakını celbeden kutup noktasına eriştik. 23 Nisanda geri döndük...»

Doktor Cook, çok mütevazı bir adamdı. Kopenhag Üniversitesi profesörlerindendi. Geçenlerde vefat etti. Harp havadisleri arasında bu ölüm haberi kimsenin dikkat nazarını çekmedi. Daha evvel ölmüş olsaydı, dünya gazeteleri büyük sayfalar hasrederlerdi.

Bir Japon Gemisi İngiltereden Ayrılamıyor

Tokio, 31 (A.A.) — Stefani: Hariciye Nazırı, Diverpol limanında demirli bulunan Suvamaru ismindeki Japon vapurunun kaptanına bir telgraf göndererek verilecek talimata intizaren limandan hareket etmemesini bildirmiştir.

Alman hükûmetinin münasip bir tarihte vapurun hareketini temin etmek üzere Tokio hükûmetinin muhtemel bir müracaatını nazarı itibare alacağını bildirdiğine dair Japonyanın Berlin sefiri tarafından verilen bir haber üzerine vapurun kaptanına bu telgraf çekilmiştir.

Amerikaya Verilecek İngiliz Üsleri

Hydepark, 31 (A.A.) — B. Roosevelt dün gazetecilerle yaptığı görüşmede bazı deniz ve hava üslerinin Amerika Birleşik Devletleri tarafmdan elde edilmesi bahsinde İngiltere ile yapılmakta olan müzakerelerde mükemmel terakkiler kaydedildiğini bildirmiştir.

Meksika Petrolleri Meselesi

Keksiko, 31 (A.A.) — 1938 de yabancı petrol kumpanyalarmın istimlâki üzerine başlamış olan ihtilâf sona ermektedir.

Müddeiumumî, raporunu vermiştir. Bu rapora göre, Meksika hükûmeti istimlâke uğrıyan bütün müesseselere, kompansasyon olarak ceman 177.200.000 pezos verecektir. Bu paradan 142 milyonu Meksika Lagle kumpanyasma verilecektir. Son celse, önümüzdeki hafta inikat edecektir. Hâkim, karardan resmen haberdar etmek üzere yabancı şirketler mümessillerini huzuruna çağıracak ve bunlardan kararı kabul ettiklerine dair tahrirî senet istiyecektir.

Yabancı şirketlerin bu davete icabet edecekleri muhtemel değildir. Bu takdirde hâkim, onların adına kararı kabul edecek ve imzalıyacaktır.

Kanadadaki Beynelmilel İş Bürosu

Fransız Memurlar İştirâk Edemiyecek

Bern, 31 (A.A.) — Reuter: Kanada muharip bir memleket olduğu için Pétain hükûmeti Fransız memurlarının hâlen Kanadaya nakledilmiş olan beynelmilel iş bürosu grupuna dahil bulunmalarını arzu etmemektedir.

DÖRT FRANSIZ GEMİSİ MÜSADERE EDİLDİ

Ottawa 31 (A.A.) — Kanada bahriye nezaretinin bildirdiğine göre, Fransız - Alman mütarekesinin imzası esnasında Kanada limanlarında bulunan dört Fransız ticaret gemisi, Kanada hükûmeti tarafmdan müsadere edilmiştir. Bu gemiler, hâlen Kanada ticaret filosuna ithal olunmuş bulunmaktadır.

Romanyaya İkinci Cerrahî Ameliyat

(Başı birincide)

dikleri sözleri o kadar açık surette bozmuşlardır ki yeni bir asayiş çığırı açtıklarına dünyayı inandırmak için çok kuvvetli ve fiilî garantiler göstermelerine ihtiyaç vardır. Zaten bu garantileri göstermeğe hazır bulunsalar harbin bir gün bile uzamasına lüzum kalmaz.

Bu itibarla, Viyanadan aksedenden güzel sözleri, şimdilik Almanya ve İtalyanın propaganda faaliyeti hesabına kaydetmekte başka çaremiz yoktur.

Yukarıda hep nazarî tâbirler tekrar ettik. Hakikatte Romanya da, Macaristan da bugün mihver nüfuzuna o şekilde maruz ve tâbi bulunuyor ki, Viyanada verilan anlaşma da bugün için mihverin fiilî nüfuz sahasına ait de hilî bir dâva mahiyetini pek çok geçemez.

Ahmet Emin YALMAN

Avcıların ziyafeti

Avcılar klübü bugün saat 11 da Sarayburnu park gazinosunda bir toplantı yaparak avcılık hakkında müsahabede bulunacaklar ve bir öğle ziyafeti verecektirler.

Bir Kahveci Yaralandı

Tarlabaşı caddesinde kahveci yapan Ali müşterisi şoför Abdülgafur tarafından yaralanmıştır.

UMUMİ MAGAZALAR ŞİRKETİNİN SAMSUN ŞUBESİ AÇILDI

Samsun, 31 (Hususî) — Umumî mağazalar Türk Anonim şirketinin Samsun şubesi dün açılmıştır. Tüccar muamele için şimdiden müracaatta bulunmaktadır.

VATAN

ABONE:	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 K
Altı aylık	750 Kr.	1410 K
Üç aylık	400 Kr.	800 K
Bir aylık	150 Kr.	—

E. SADİ TEK TİYATROSU
Bu gece, Taksim Altıntepe Bahçesinde
«BİR İZDİVAÇ KOMEDİSİ»

RAŞİD RIZA TİYATROSU
Halide Pişkin Beraber
1 Eylûl Pazar günü akşamı
Gedikpaşada Azak Bahçesinde
« AFACAN »
Vodvil -4- Perde

Sahibi ve Neşriyat Müdürü: **Ahmet Emin YALMAN** - Basıldığı yer: VATAN MATBAASI

KİNİN FİATLARI

Türkiye Kızılay Cemiyeti Umumî Merkezinden:

Harp Vaziyeti dolayısiyle kinin maliyet fiatlarında hasıl olan değişiklikten kinin ve müştekkatının 1/Eylûl/940 tarihinden itibaren fiatlarının arttırılması zarureti hasıl olmuştur.

Bu hususta fazla malûmat almak isteyen alâkadarların İstanbulda Kızılay Deposu Direktörlüğüne ve Ankarada Umumî Merkezimize müracaatları rica olunur.

Leyli Erkek **Yeni Kolej** Nehari Kız

İLK - ORTA - LİSE

Taksimde Sıraselvilerde YENİ AÇILDI.

Müdürü - Eski Şişli Terakki Direktörü: M. Ali Haşmet Kırca

Hususiyetleri: YABANCI DİLLER ÖĞRETİMİNE geniş mikyasta ehemmiyet vermek, sınıflarını az mevcudla teşkil ederek talebesinin çalışma ve inkişafı, sıhhat ve inzibatile yakından alâkadar olmaktır. Mektebin, denize nazır kalöriferli teneffüshane ve jimnastikhanesi vardır. Her gün saat (9 ile 18) arasında kayıt ve kabul olunur.

Telefon: 41159

Maarif Vekilliği

Erkek Terzilik Okulu Müdürlüğünden:

1 — Nihari ve parasız olan Erkek Terzilik okuluna ilk okul mezunları alınır.

2 — Üç yıllık dikiş tahsilinden sonra talebeye dikiş ve dördüncü sene biçki tahsilinden sonra da biçki diplomaları verilir.

3 — Okulun, gündüzleri dışarıda terzilikte çalışanlara mahsus, geceleri biçki ve dikiş dersleri öğreten «Akşam kısmı» vardır.

4 — Kayıt ve kabul muamelesine başlanmıştır. Mufassal izahat almak için okul Müdürlüğüne müracaat. (7561)

Divanyolu, Tel: 22480

Nişantaşında Karakol karşısında

YATILI **IŞIK LİSESİ** YATISIZ

(Eski Feyziye)

ANA - İLK - ORTA - LİSE - (Kız - Erkek)

1 — Türkiyenin en eski hususî Lisesidir. Lisan tedrisatma ilk sınıflardan başlanır ve çok ehemmiyet verilir. Kayıt için her gün müracaat olunabilir. Tarifname isteyiniz.

2 — Eski talebenin 15 Eylûle kadar kayıtların yenilemesi lâzımdır. Tel: 80879

Briç: MEŞHUR CULBERSTON'UN SİSTEMİ

Tenazur Kaidesi

Culbertson bu hususta ne diyor?

— 8 —

Bundan evvelki yazıda verdiğimiz nümunede bahsi geçen tenazur kaidesini bugün anlatarak Culbertson nazariyeleri hakkında umumî bir fikir verdiğimize kaniiz. Bu itibarla seri yazılarımıza bugün nihayet veriyoruz.

Culbertson bu hususta hülâsa olarak şöyle diyor:

«Kâğıtların dağılış tipleri üzerinde yirmi beş senedir yaptığım tetkikat beni şu neticeye vardırdı ki, bu tipler yalnız hesap ve ihtimallerle alâkadar değildir. Elli iki kâğıdın her dörde dağılışında dört el arasında aşağı yukarı benzeyiş tarafları vardır. Bu suretle tenazur kaidesini keşfettim. Vâkıa bu kaideyi henüz tekemmül ettirmedim, yalnız bazı esas ve hususiyetlerini tesbit ettim. Zamanla bu kaideyi briççiler için en pratik bir yardımcı haline getireceğim.

«Bir oyuncu kendisi için meçhul olan diğer üç eli aşağı yukarı ve bazan çok sıhhatli olarak tahmin edebilir. Bunun için üç usul vardır: Birincisi, kendi kâğıtlarını tetkik etmek ve deklarasyonda söylenen renklere ve arttırmalara dikkat etmektir. İkincisi, dağılış ihtimallerindeki nisbetlerdir. (Bu ayrı bir bahistir. Culbertson bu hususta çok mühim esaslar koymuştur. Okuyucularmıza bir fikir vermek için bir misal zikredelim: Bir renkten sizde ve arkadaşınızda dokuz kâğıt varsa geri kalan dört kâğıt hasımlarınızda 100 dağılışta 50 defa 3-1; 100 dağılışta 40 defa 2-2; 100 dağılışta 10 defa 4-0 olarak taksim edilmiş bulunur. Culbertson bu ihtimaller etrafında çok mühim cetveller yapmıştır.) Üçüncüsü de tenazür kaidesidir.

«Henüz tekemmül etirmediğimi söylediğim tenazur kaidesi hakkında şimdilik şu kadar söyliyeyim: Meselâ elinizde bir renkten tek bir kâğıt varsa etrafınızdaki ellerde diğer bir renkten herhalde uzun bir kâğıt ve yine diğer bir renkten çok kısa bir kâğıt vardır. Boş zamanlarınızda briç oynar gibi kâğıtları dörde dağıtınız ve ellerin birbirine benzer taraflarını tetkik ediniz. Oyunculuğunuza müessir olacak hususiyetler bulacağınız muhakkaktır.»